

Aktualizace strategické vize Strategie rozvoje Jihomoravského kraje 2020

B.5 Implementace, monitoring a financování

Pořizovatel: Jihomoravský kraj

Konzultant: SPF Group, v.o.s.

únor 2012

Obsah

Obsah	2
1 Úvod.....	3
2 Seznam strategických projektových záměrů a námětů	4
3 Systém implementace a monitoringu SRJMK.....	8
3.1 Rozdělení kompetencí	8
3.2 Hodnocení a monitoring SRJMK 2020	9
3.3 Implementace priority 4 Dlouhodobá životaschopnost znevýhodněných částí kraje.....	20
3.4 Partnerství při implementaci SRJMK 2020.....	28
3.5 Finanční zdroje	28
3.6 Aktualizace SRJMK 2020.....	30
3.7 Vazba SRJMK 2020 na další krajské koncepce	30
3.8 Doporučení pro realizaci projektových záměrů.....	31

1 Úvod

Implementační část představuje popis přístupů a postupů, které umožní úspěšně zrealizovat priority a opatření, které jsou definované ve strategické části. Implementační část zahrnuje především indikativní seznam strategických projektových záměrů a námětů, návrh realizace a monitoringu SRJMK 2020 a také vymezení vzájemné pozice SRJMK 2020, Programu rozvoje Jihomoravského kraje a dalších koncepčních dokumentů Jihomoravského kraje.

Indikativní seznam strategických projektových záměrů a námětů zahrnuje záměry celokrajského významu a je identický s výčtem záměrů uvedených v popisu opatření ve strategické části. Záměry/náměty jsou klasifikovány podle několika hledisek. Realizace záměrů/námětů není blíže časově vymezena (platí pro něj tedy stejně jako pro celou SRJMK časový horizont k roku 2020), protože se jedná o seznam indikativní a nezávazný. Předpokládá se rovněž průběžná aktualizace seznamu. Může být doplněn o případné nové projektové záměry/náměty a mohou z něj být naopak vyřazeny záměry, které jsou buď splněné, nebo bude rozhodnuto od jejich přípravy a realizace upustit. Jednotlivé záměry/náměty přispívají k naplnění některého z opatření strategické části SRJMK 2020 (viz výstup B.3). Strategická část tvoří ve střednědobém horizontu v zásadě neměnný „skelet“ SRJMK 2020, který je podkladem k formulaci dalších jednotlivých stávajících i v budoucnu identifikovaných záměrů/námětů. Seznam těchto záměrů/námětů je naopak třeba chápat spíše jako průběžně aktualizovaný nástroj, jak SRJMK a její priority a opatření reálně naplnit.

Principy realizace a monitoringu SRJMK 2020 zahrnují popis základního procesního schématu realizace SRJMK 2020, včetně rozdělení kompetencí mezi jednotlivé subjekty, zapojení veřejnosti, návrhu soustavy monitorovacích indikátorů a v obecné rovině také identifikace možných finančních zdrojů pro realizaci strategie.

2 Seznam strategických projektových záměrů a námětů

Zpracování seznamu strategických projektových záměrů a námětů je provedeno pro úroveň záměrů/námětů identifikovaných ve strategické části. Jedná se tedy o identický výčet záměrů/námětů. Strategickými projektovými záměry/náměty (dále jen souhrnně „záměry“) se rozumí investiční nebo neinvestiční projektové záměry či systémové změny ve veřejné správě, které mají zásadní význam s dopadem na velkou část území, obyvatel či subjektů v Jihomoravském kraji. Seznam je uveden bez detailnějšího obsahového rozpracování, protože ve fázi zpracování SRJMK k řadě záměrů neexistují bližší informace a nositelem řady z nich je jiný subjekt než Jihomoravský kraj. Výčet záměrů je indikativní a během implementace SRJMK 2020 se tedy předpokládá průběžná aktualizace seznamu dle průběžného generování nových záměrů a jejich plnění, případně zamítnutí. Seznam záměrů tedy není konečný ani závazný, na rozdíl od strategické části SRJMK 2020, která tvoří v zásadě neměnný podkladem k formulaci dalších jednotlivých stávajících i v budoucnu identifikovaných záměrů. Z těchto důvodů a dále proto, že se v případě jednotlivých záměrů obvykle jedná o rozsáhlé a organizačně, případně i finančně náročné akce, jejichž příprava i realizace mohou trvat řadu let, je seznam sestaven pro celé období do roku 2020.

Zatímco u jednotlivých opatření je popsán jen výčet projektových záměrů, seznam projektových záměrů obsahuje podrobnější informace o jednotlivých záměrech a je zpracován jako databáze projektů. Struktura informací o jednotlivých záměrech má tuto podobu:

- číslo záměru vyjadřující také příslušnost k opatření;
- název projektového záměru;
- rozdělení záměrů podle typu na *investiční* (investice do staveb, rekonstrukcí apod. mající charakter projektu, zpracování analytických a koncepčních dokumentů a technické dokumentace), *neinvestiční* (vzdělávací programy, marketingové kampaně, najmutí pracovníků apod. mající charakter projektu) a *organizační* (realizace strategií, úprava systému řízení a financování, lobbying apod. s využitím stávajících finančních prostředků a nemající charakter projektu);
- předpokládané finanční zdroje (krajské, obecní, státní, evropské, ostatní);
- nositel záměru (tj. garant záměru zajišťující přípravu a realizaci záměru).

Tabulka 1: Seznam strategických projektových záměrů

Číslo	Název záměru	Typ záměru	Finanční zdroje	Nositel
1.1.1	Realizace systému inovačních voucherů	neinvestiční	krajské, evropské	JM kraj
1.1.2	Realizace soutěže „Ph.D. talent“	neinvestiční	krajské, evropské	JM kraj
1.2.1	Zpracování koncepce exportu Jihomoravského kraje	neinvestiční	krajské, evropské	JM kraj
1.2.2	Balíčky pro investory (brownfields, greenfields)	neinvestiční	krajské, evropské	JM kraj
1.3.1	Vytvoření jednotného marketingového systému kraje s ohledem na cílové skupiny, produkty a segmenty a uvedené do praxe	neinvestiční	krajské	JM kraj
1.3.2	Realizace marketingové strategie kraje	organizační	-	JM kraj
2.1.1	Vytvoření systému vzdělávání pro poskytovatele sociálních služeb a pro veřejnost (rodiny pečující o seniory a zdravotně postižené apod.)	neinvestiční	krajské, obecní, evropské	JM kraj
2.1.2	Vytvoření monitoringu potřeb (nabídky a poptávky) v oblasti sociálních služeb	neinvestiční	krajské, obecní, evropské	JM kraj
2.2.1	Zavedení víceletého systému financování v oblasti celoživotního vzdělávání	organizační	-	JM kraj

Číslo	Název záměru	Typ záměru	Finanční zdroje	Nositel
2.2.2	Vytvoření systému monitoringu nabídky a poptávky v oblasti celoživotního vzdělávání	neinvestiční	krajské, obecní, evropské	JM kraj
2.2.3	Vytvoření programů celoživotního vzdělávání úředníků	neinvestiční	krajské, obecní, evropské	JM kraj
2.3.1	Zřízení menšího počtu špičkových center středoškolské oborové přípravy	organizační	-	JM kraj
2.3.2	Iniciace jednání s dotčenými obcemi k optimalizaci sítě ZŠ	organizační	-	JM kraj
2.3.3	Vytvoření monitoringu uplatnitelnosti absolventů SŠ	neinvestiční	krajské, evropské	JM kraj
2.4.1	Vytvoření monitoringu potřeb pro osoby ohrožené sociálním vyloučením	neinvestiční	krajské, obecní, evropské	JM kraj
2.4.2	Realizace projektu „Podpora plánování rozvoje sociálních služeb v Jihomoravském kraji II.“	neinvestiční	krajské, obecní, evropské	JM kraj
2.4.3	Vypracování Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v JMK	neinvestiční	krajské, obecní, evropské	JM kraj
2.4.4	Pilotní projekt „Pracovní zapojení ohrožené skupiny 50+ do oblastí sociální péče (terénní ambulantní, denní stacionáře)“	neinvestiční	krajské, evropské, ostatní	neziskové org.
2.5.1	Založení anglické mezinárodní školy v Brně	neinvestiční	krajské, soukromé	Statut. m. Brno
2.5.2	Vybudování Domu integračních služeb JMK pro cizince	investiční	krajské, evropské, soukromé	JM kraj
2.5.3	Udržení projektu Podpora internacionalizace jihomoravských VŠ	organizační	-	JM kraj
2.5.4	Zajištění programu SoMoPro	organizační	-	JM kraj
2.6.1	Optimalizace lůžkových kapacit ve zdravotnických zařízeních a zařízeních sociální péče (váže se i k opatření 2.1)	organizační	-	JM kraj
2.7.1	Zavedení systému zvláštní způsobilosti v činnostech prováděných v samostatné působnosti	organizační	-	JM kraj
2.7.2	PR kampaň propagující veřejnosti práci krajských úředníků Krajského úřadu Jihomoravského kraje	neinvestiční	krajské	JM kraj
2.7.3	Vznik Inovační akademie pro veřejnou správu	neinvestiční	krajské, evropské	JM kraj
3.1.1	Příprava a realizace dokončení R52 Pohořelice – Mikulov st. hr. (váže se i k opatření 3.3)	investiční	státní, evropské	Česká republika
3.1.2	Příprava a realizace dokončení R43 Brno – Svitávka – V. Opatovice hr. Kr.	investiční	státní, evropské	Česká republika
3.1.3	Příprava a realizace modernizace D1 (rozšíření Kývalka – Holubice, Mirošovice – Kývalka)	investiční	státní, evropské	Česká republika
3.1.4	Příprava a realizace R 55 Moravský Písek (hranice kraje) – Břeclav (D2)	investiční	státní, evropské	Česká republika
3.1.5	Příprava a realizace modernizace I/53 Pohořelice – Znojmo	investiční	státní, evropské	Česká republika
3.1.6	Příprava VMO Brno - Tomkovo náměstí - Rokytova	neinvestiční (investiční)	obecní, evropské	Statutární město Brno
3.1.7	Výstavba VMO Brno – Žabovřeská II	investiční	obecní, evropské	Statut. m. Brno
3.1.8	Výstavba obchvatu I/55 Břeclav	investiční	státní, evropské	Česká republika
3.1.9	Dokončení výstavby obchvatu I/38 Znojmo	investiční	státní, evropské	Česká republika

Číslo	Název záměru	Typ záměru	Finanční zdroje	Nositel
3.1.10	Úprava mezinárodních koridorů EuroVelo 4,9 a 13	investiční	státní, krajské, evropské	JM kraj
3.2.1	Přestavba železničního uzlu Brno (projekt Europoint Brno)	investiční	státní, evropské, soukromé	Česká republika
3.2.2	Elektrizace železniční trati Brno – Zastávka	investiční	státní, evropské	Česká republika
3.2.3	Modernizace železniční trati Brno – Přerov – I. etapa Blažovice – Nezamyslice	investiční	státní, evropské	Česká republika
3.2.4	Příprava modernizace trati Brno – Přerov – III. etapa Brno - Blažovice	investiční	státní, evropské	Česká republika
3.2.5	Příprava záměru Severojižního kolejového diametru města Brna	neinvestiční (investiční)	státní, evropské	Česká republika
3.2.6	Výstavba tramvajových tratí v Brně (Osová – kampus Bohunice, Štefánikova čtvrť – Lesná, k rozvojové lokalitě Kamechy)	investiční	obecní, evropské	Statutární město Brno
3.2.7	Příprava staveb aglomeračního projektu brněnské příměstské železniční dopravy (Hrušovany u B. – Židlochovice, Boskovická spojka, Křenovická spojka, Šakvice – Hustopeče, výhybna Zbýšov)	neinvestiční (investiční)	státní, krajské, obecní, evropské	Česká republika
3.2.8	Příprava a realizace nadregionálního multimodálního veřejného logistického centra	investiční	státní, krajské, soukromé	JM kraj
3.3.1	Zajištění leteckého napojení na některé z okolních uzlových letišť	neinvestiční	krajské, soukromé	JM kraj
3.3.2	Napojení letiště Brno – Tuřany na železniční koridor	investiční	státní, krajské, evropské, soukromé	JM kraj
3.3.3	Přeshraniční spolupráce integrovaných dopravních systémů Jihomoravského kraje, Dolního Rakouska, Vídně	neinvestiční	krajské, ostatní	JM kraj
3.4.1	Vybudování vodovodu na Hornáčku	investiční	státní, obecní, evropské	města a obce
3.4.2	Rozšíření Vírského oblastního vodovodu na Břeclavsko	investiční	státní, obecní, evropské	města a obce
3.4.3	Monitoring a realizace opatření ke zlepšení čistoty vody ve vodní nádrži Vranov	neinvestiční	státní, krajské, obecní, evropské	města a obce
3.4.4	Výstavba vodovodu Medlánky	investiční	státní, obecní, evropské	města a obce
3.4.5	Výstavba retenční nádrže Královka	investiční	obecní, evropské	města a obce
3.4.6	Modernizace a optimalizace kanalizační a stokové sítě na území města Brna	investiční	obecní, evropské	Brn. vodovody a kanaliz., a.s.
3.5.1	Zvýšení retence v poldru Pítluky a využití řízené inundace na levém břehu Dyje od Trkmanky po Pohansko pro optimalizace transformace povodní	investiční	obecní, evropské	města a obce
3.5.2	Protipovodňová opatření v Ivančicích (na soutoku tří řek)	investiční	obecní, evropské	města a obce
3.5.4	Vodohospodářský uzel – zaústění odlehčovacího ramene Kyjovky do Moravy	investiční	obecní, evropské	města a obce
3.5.5	Zkapacitnění koryt vodních toků v Břeclavi na Q100	investiční	obecní, evropské	města a obce
3.5.6	Protipovodňová opatření v Brně v návaznosti na řešení železničního uzlu Brno	investiční	obecní, evropské	města a obce

Číslo	Název záměru	Typ záměru	Finanční zdroje	Nositel
3.5.7	Realizace prvních čtyř etap protipovodňových opatření podle Generelu odvodnění města Brna	investiční	obecní, evropské	města a obce
3.5.8	Stavba záchytného poldru Ostopovice	investiční	obecní, evropské	města a obce
3.5.9	Protipovodňová opatření ve Vranově nad Dyjí (s vlivem na optimalizaci transformace povodní a protipovodňovou ochranu všech sídel podél řeky Dyje až po soustavu vodních nádrží Nové Mlýny)	investiční	obecní, evropské	města a obce
3.5.10	Protipovodňová opatření obcí na Pohořelicku	investiční	obecní, evropské	města a obce
3.5.11	Protipovodňová opatření Podhradí nad Dyjí	investiční	obecní, evropské	města a obce
3.6.1	Výstavba teplovodu z Dukovan do Brna	investiční	státní, krajské, obecní, evropské	města a obce
4.1.1	Stanovení základních potřeb území pro zajištění kvality života obyvatel a zmapování současného stavu vybavenosti území	neinvestiční	krajské, obecní, evropské	JM kraj
4.2.1	Ustavení sítě regionálních manažerů pro rozvoj území (mikroregiony)	neinvestiční	krajské, obecní, evropské	JM kraj
4.2.2	Vyhodnocení (resp. definování) rozvojových center v znevýhodněných oblastech kraje	neinvestiční	krajské	JM kraj
4.3.1	Vytvoření sítě podnikatelských inkubátorů v hlavních centrech znevýhodněných částí kraje	neinvestiční	krajské, obecní, evropské	JM kraj
4.4.1	Prodloužení plavby na Baťově kanálu po soutok Morava/Dyje	investiční	krajské, evropské	
4.4.2	Modernizace silnic II. třídy: II/374 Cetkovice	investiční	krajské, evropské	JM kraj
4.4.3	Modernizace silnic II. třídy: II/400 Přeskače	investiční	krajské, evropské	JM kraj
4.4.4	Modernizace silnic II. třídy: II/398 Mikulovice	investiční	krajské, evropské	JM kraj
4.4.5	Modernizace silnic II. třídy: II/408 průtahy obcemi	investiční	krajské, evropské	JM kraj

3 Systém implementace a monitoringu SRJMK

SRJMK 2020 je připravena pro období 9 let, tedy pro období 2012 - 2020. Horizont roku 2020 byl zvolen z důvodu časového souladu s koncem příštího programovacího období kohezní politiky EU, které je vymezeno roky 2014 - 2020, přestože impulzem pro zpracování SRJMK 2020 byly i jiné skutečnosti než příležitost získání finanční podpory ze SF EU.

Po schválení dokumentu SRJMK 2020 je nezbytné zajistit tyto hlavní procesy realizace SRJMK 2020:

- rozdělení kompetencí při implementaci dokumentu SRJMK 2020 mezi orgány kraje a krajského úřadu (viz kapitola 3.1),
- vyhodnocování a monitoring realizace SRJMK 2020 s využitím monitorovacích indikátorů (viz kapitola 3.2),
- práce s opatřeními specificky (územně) vymezené priority 4, která je zaměřena na udržení životaschopnosti znevýhodněných částí kraje (viz kapitola 3.3),
- zapojení partnerů a veřejnosti do procesu implementace SRJMK 2020 (viz kapitola 3.4),
- průběžné hledání vhodných finančních zdrojů pro realizaci jednotlivých opatření a projektů vč. postupně upřesňované podoby kohezní politiky EU pro období 2014-2020 (viz kapitola 3.5),
- aktualizace SRJMK 2020 a příprava nové SRJMK (viz kapitola 3.6),
- promítnutí výstupů SRJMK 2020 do budoucího PRJMK (viz kapitola 3.7.1) a do sektorových strategií kraje (viz kapitola 3.7.2),
- realizace projektových záměrů (viz kapitola 3.8),

3.1 Rozdělení kompetencí

Strategická část SRJMK 2020 byla připravena s ohledem na kompetence a možnosti kraje, které jsou často výrazně menší (omezenější) než skutečné potřeby kraje. Z tohoto důvodu zahrnuje SRJMK 2020 různé typy intervencí (přímé a nepřímé), jejichž realizace vyžaduje odlišný přístup. Realizace tak komplexního dokumentu, jakým je SRJMK 2020, předpokládá součinnost a praktické naplnění principu partnerství mezi jednotlivými subjekty působícími v Jihomoravském kraji. V zásadě platí, že za realizaci SRJMK 2020 odpovídají následující subjekty:

- orgány Jihomoravského kraje jako politického subjektu rozhodujícího o aktivitách a intervencích kraje a schvalující jednotlivé aktivity a intervence,
- Odbor regionálního rozvoje KÚ Jihomoravského kraje jako subjekt realizující administraci SRJMK 2020 a případně i část intervencí navržených a/nebo schválených vedením kraje,
- participující subjekty (odlišné pro každé opatření) a garanti jednotlivých strategických projektových záměrů (řešeny zejména na úrovni PRJMK).

Odbor regionálního rozvoje KÚ Jihomoravského kraje je subjektem zajišťujícím v první řadě administraci SRJMK 2020. Úkolem Odboru je především řízení procesu realizace SRJMK 2020 na úrovni celé strategie a průběžný monitoring plnění SRJMK 2020, a dále pak monitoring možností financování projektů z externích zdrojů, zejména ze strukturálních fondů EU. Na základě námětů a rozhodnutí vedení kraje může Odbor regionálního rozvoje též realizovat přípravu a realizaci některých projektů a akcí, stejně jako další odbory Jihomoravského kraje či participující subjekty. Přípravou projektů se rozumí jejich rozpracování po odborné stránce (technické náležitosti, rozpočet apod.). Participující subjekty a garanti jednotlivých strategických projektových záměrů odpovídají na základě pověření ze strany kraje za realizaci vybraných projektů a akcí.

3.2 Hodnocení a monitoring SRJMK 2020

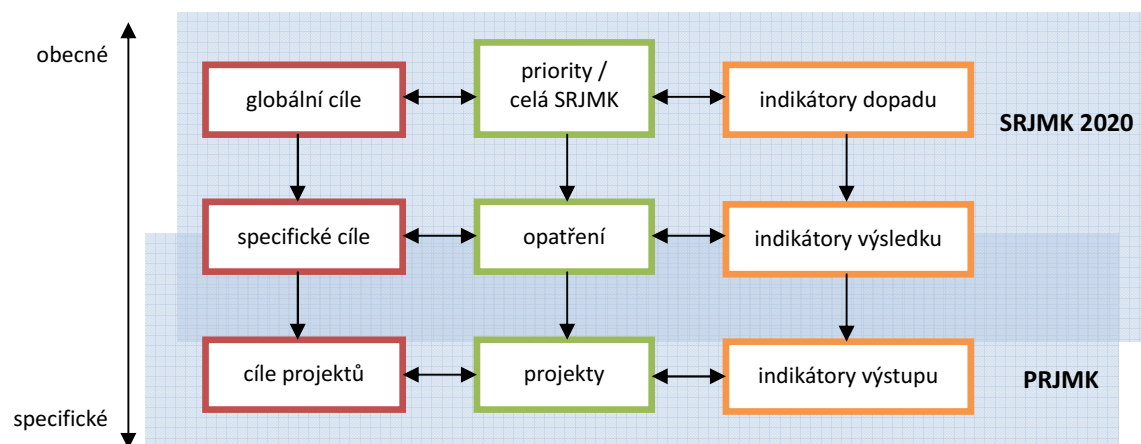
Monitoring SRJMK 2020 představuje nezbytný nástroj pro ověření, zda a jak jsou cíle stanovené v SRJMK 2020 plněny. Jako základ monitoringu plnění cílů SRJMK byla zvolena indikátorová metoda, která pomocí předem zvolených ukazatelů hodnotí změnu dosaženou v průběhu implementace SRJMK 2020, a tedy i úspěšnost dokumentu. Tato metoda je v současné době standardně využívána v koncepčních dokumentech na krajské i národní úrovni a také v implementačních dokumentech (např. v operačních programech pro implementaci kohezní politiky EU). Níže popsany popis monitoringu zahrnuje zdůvodnění volby úrovně jednotlivých monitorovacích ukazatelů, zdroj dat, frekvenci a způsob měření a následně rovněž tabulkový přehled navržené sady ukazatelů.

3.2.1 Úrovně ukazatelů

Soustava cílů SRJMK 2020 je v této kapitole doplněna souborem ukazatelů na dvou úrovních. První z nich je úroveň opatření, která je dostatečně konkrétní pro formulaci ukazatelů *výsledku* poskytujících poměrně věrohodnou informaci o plnění cíle daného opatření. Současně je dostatečně obecná pro to, aby se soustava ukazatelů neskládala převážně z banálních ukazatelů výstupu (počet realizovaných projektů, počet zapojených osob apod.), které je vhodné aplikovat pro projektovou úroveň v rámci PRJMK. Ukazatele na úrovni výstupu jsou pro SRJMK 2020 přesto ve výjimečných případech navrženy. Jedná se o opatření, k nimž nebylo možné najít jiný vhodný a zjistitelný ukazatel pro úroveň výsledku.

Druhou monitorovanou úrovní je úroveň cílů jednotlivých priorit, resp. celé SRJMK 2020. Na této úrovni mohou být monitorovány obecnější a komplexnější *dopady* SRJMK 2020. Naopak úroveň výstupu je vhodné monitorovat na úrovni PRJMK, jak naznačují tabulka i schéma uvedené níže.

Obrázek 1: Logika vazby monitorovacích ukazatelů na cíle SRJMK 2020

Jednotlivé úrovně ukazatelů je možné definovat takto:

- Ukazatel výstupu = ukazatel bezprostředního a okamžitého účinku přímo souvisejícího s realizací jednoho, příp. několika málo projektů. Zpravidla je charakterizován absolutním vyjádřením počtu fyzických nebo peněžních jednotek (počet zapojených osob či organizací, délka zrekonstruovaných silnic, plocha zrevitalizovaného území, objem investovaných prostředků apod.), přičemž výchozí hodnotou indikátoru je obvykle nula.
- Ukazatel výsledku = ukazatel zprostředkovaného účinku či změny vyvolané realizací skupiny projektů nebo jednoho či několika málo opatření. K tomuto účinku či změně dochází s určitým časovým posunem. Zpravidla je charakterizován absolutním či relativním počtem,

příp. indexem (tj. podílem dvou různých veličin) s nenulovou výchozí hodnotou. Poskytuje informaci např. o chování, kapacitě nebo výkonnosti beneficentů.

- Ukazatel dopadu = ukazatel obecného účinku či změny vyvolané realizací skupiny většího počtu opatření, příp. celé strategie. Účinek či změna nastupuje obvykle v delší časové prodlevě od vlastní realizace opatření, přičemž charakteristické je, že se uplatňuje také vliv jiných (vnějších) faktorů. Zpravidla je charakterizován relativním počtem nebo indexem s nenulovou výchozí hodnotou. Poskytuje informaci o širší změně v komunitě.

3.2.2 Zdroje dat, způsob měření a práce s ukazateli

Ve vztahu k nutnosti zajištění dat pro monitoring realizace SRJMK 2020 je třeba setrvávat na průběžném zajišťování informací prostřednictvím dostupných statistických dat i s využitím odborných studií, analýz a průzkumů. Již v současné době má kraj zkušenost se zpracováváním takových studií, které jsou inovativní svým obsahovým zaměřením, použitou metodikou apod. a vytvářejí kvalitní informační základnu pro rozhodování o zaměření krajské politiky (např. reálně využívaná Regionální inovační strategie, Terénní průzkum firemní sféry, Výběrové šetření firem a VaV center v Brně za účelem zlepšení mobility zaměstnanců, Územní studie aglomeračních vazeb Brna a jeho okolí apod.) a poskytují informace pro monitoring prostřednictvím ukazatelů. Současně je vhodné zvážit zavedení pravidelných průzkumů mezi obyvateli, případně i mezi dalšími subjekty v Jihomoravském kraji, které by umožňovaly monitorovat realizaci SRJMK 2020 především na úrovni dopadů, případně výsledků. Metodami použitými při realizaci průzkumů mohou být řízené rozhovory, ankety, reprezentativní kvantitativní šetření spokojenosti či veřejného mínění apod. Průzkumy mohou přinést jiný, subjektivnější pohled na situaci Jihomoravského kraje a plnění SRJMK 2020. Současně mohou tyto průzkumy zkoumat i širší problematiku pro jiné účely než pro monitoring SRJMK 2020. Na druhé straně musí být soustava ukazatelů srozumitelná a jednoduchá a nesmí vytvářet nadměrné požadavky v podobě nákladného a obtížného zajišťování dat.

Nezbytné je zajistit pomocí výše uvedených existujících zdrojů dat poskytujících informace pravidelně (každoročně publikované statistické zdroje, analýzy, studie, průzkumy) potřebná data ve vazbě na konkrétní indikátory. I v případě masivního nasazení všech těchto zdrojů dat je zjevné, že navrženými ukazateli nelze měřit vše. V takovém případě by sada ukazatelů musela být mnohem rozsáhlejší, což by kladlo neúměrně velké nároky na jejich měření. Na hodnotu jednotlivých ukazatelů (zvláště ukazatelů dopadu) mají navíc vliv také vnější faktory, které nejsou ze strany Jihomoravského kraje ani SRJMK 2020 ovlivnitelné. Vývoj hodnot jednotlivých ukazatelů má sloužit jako základní hodnocení vývoje kraje vč. realizace SRJMK 2020. Slouží též jako podklad pro případnou korekci, resp. aktualizaci dokumentu SRJMK 2020 (viz kapitola 3.6). Vhodnou metodou pro srovnání vývoje sociálně-ekonomické úrovně JM kraje je též porovnání hodnot vybraných ukazatelů s hodnotami za jiné kraje ČR. Je však zřejmé, že vývoj hodnot jednotlivých ukazatelů není možné považovat za přímý „pokyn“ ke změně strategie, ale spíše za jeden z podkladů pro rozhodování o případných změnách.

Tabulka 2: Příslušnost ukazatelů k jednotlivým koncepčním dokumentům kraje

Úroveň ukazatele	Dokument, jehož plnění ověřují	Perioda měření	Převažující metoda zajištění dat
Dopad	SRJMK 2020	4 roky	vlastní průzkumy a analýzy, dostupné statistické zdroje
Výsledek	SRJMK 2020, příp. PRJMK	2 roky, příp. 1 rok	dostupné statistické zdroje
Výstup	PRJMK	1 rok	informace o realizaci projektů

Výše uvedená tabulka naznačuje základní doporučené parametry měření ukazatelů. Všechny ukazatele s výjimkou jednoho jsou měřitelné na krajské úrovni, pouze ukazatel týkající se celoživotního učení je zjistitelný pouze pro úroveň NUTS 2 Jihovýchod.

Na nejobecnější úrovni *dopadu* je vhodné monitorovat ukazatele každé 4 roky v rámci monitoringu SRJMK 2020. Důvodem je jednak dlouhodobost, resp. opožděnost dopadů po realizaci jednotlivých projektů, ale také nezbytnost zajistit většinu dat pomocí vlastních průzkumů (viz výše). Tyto

průzkumy je vhodné realizovat každé 4 roky, ideálně ve vazbě na přípravu PRJMK, jejíž součástí mohou průzkumy být.

Úroveň *výsledku* přísluší rovněž SRJMK 2020 s tím, že je pravděpodobný také určitý přesah PRJMK na tuto úroveň. Výsledky je vhodné měřit každé 2 roky, a to především na základě dostupných statistických dat. Měření lze vzhledem k dostupnosti dat provádět i každoročně, je-li to možné z hlediska administrativní náročnosti. Výjimkou jsou mezinárodní testy dovedností žáků základních škol PISA, které je nutno měřit v 3leté periodě, přičemž celý cyklus sledování, kdy dojde ke kompletní „obnově“ dat, trvá 9 let (viz poznámka u příslušného ukazatele v tabulce).

Nejkonkrétnější úroveň *výstupu* lze měřit pouze v rámci PRJMK, protože výstupy se obvykle týkají projektů, případně skupin omezeného počtu projektů. Inspirací pro konstrukci ukazatelů výstupu mohou být například indikátorové soustavy jednotlivých operačních programů, využívané také při přípravě projektových žádostí a monitorovacích zpráv v informačním systému Benefit 7. Navržená frekvence měření 1 rok vychází z předpokladu, že každý rok dojde k dokončení několika projektů, které bude mít přímý vliv na část ukazatelů výstupu.

Ukazatele přirozeně měří s určitým zpožděním vyplývajícím z doby zpracování a publikace dat. Zpoždění zpravidla dosahuje 1-2 let. Výpočty aktuálních hodnot indikátorů je vhodné provádět vždy na počátku roku. Menší část dat je k dispozici již za rok předchozí, zatímco většina dat je o další rok starší. Pouze minimum dat potřebných pro konstrukci ukazatelů je publikováno s větším zpožděním, případně postihuje delší časové období než 1 rok (např. zmíněné testy PISA). Do tabulky nejsou zařazeny ukazatele, které jsou zjišťovány pouze v rámci SLDB konaného jednou za 10 let. Tento interval je z hlediska plánovacího cyklu SRJMK 2020 příliš dlouhý a nekompatibilní s intervalem ostatních ukazatelů. Lze však přesto doporučit sledovat vybrané ukazatele (zejména vzdělanostní skladbu obyvatelstva či vybavenost domovního a bytového fondu) a jejich vývoj v horizontu 2001 - 2011 a po skončení období SRJMK 2020 s mírným časovým odstupem i vývoj mezi roky 2011 a 2021.

3.2.3 Návrh sady ukazatelů

Přehled jednotlivých ukazatelů na úrovních výsledku a dopadu uvádí následující tabulky.

Tabulka 3: Monitorovací ukazatele výsledku

Opatření	Ukazatel	Jednotka	Počáteční hodnota (rok) ¹	Zdroje (čísla tab. dle r. 2011)
Opatření 1.1: Rozvoj znalostní ekonomiky	Index konkurenceschopnosti: pilíř Sofistikovanost podnikání, indikátor Podíl zaměstnaných v sektorech J (informační a komunikační činnosti) a K (peněžnictví a pojišťovnictví) na celkovém počtu zaměstnaných v kraji	%	5,10 (2010)	Ročenka JMK, tab. 9-5
	Index konkurenceschopnosti: pilíř Sofistikovanost podnikání, indikátor Podíl zaměstnanců pracujících ve výzkumu a vývoji (přepočtená prac. síla) na celkové pracovní síle	%	1,64 (2010)	Ročenka JMK, tab. 9-5 a 19-1
	Index konkurenceschopnosti: pilíř Sofistikovanost podnikání, indikátor Celkové výdaje na VaV v % HDP	%	2,17 (2010)	Ročenka JMK, graf u tab. 19-4
Opatření 1.2: Kvalitní prostředí pro podnikání	Index konkurenceschopnosti: pilíř Makroekonomická stabilita, indikátor Vývoz z kraje jako % HDP kraje	%	43,06 (2010)	Ročenka JMK, tab. 5-1 a 5-2
	Index konkurenceschopnosti: pilíř Makroekonomická stabilita, indikátor Vývoz z kraje jako % celkového vývozu ČR	%	10,26 (2010)	Ročenka JMK, tab. 5-1; Ročenka ČR, tab. 5-1
	Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	Kč/obyv.	81 899 (2009)	Ročenka JMK, tab. 1-2 nebo 5-1
Opatření 1.3: Efektivní marketing kraje	Počet marketingových produktů a kampaní s jasně definovanou cílovou skupinou a v souladu s marketingovou strategií kraje	počet	xxx (2011)	Údaje KÚ JMK a CCR JM
Opatření 2.1: Rozšíření služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením	Index konkurenceschopnosti: pilíř Zdraví, zdravotnictví a sociální služby, indikátor Počet míst v zařízeních sociální péče na 1 000 obyvatel	počet/tis. obyv.	7,47 (2010)	Ročenka JMK, tab. 1-1
	Index konkurenceschopnosti: pilíř Zdraví, zdravotnictví a sociální služby, indikátor Počet míst v domovech důchodců (tj. domovech pro seniory, pozn. aut.) na 1 000 obyvatel (nad 65 let)	počet/tis. obyv.	2,64 (2010)	Ročenka JMK, tab. 1-1 a 22-1
	Celková kapacita (počet míst) zařízení sociálních služeb	počet	12 484 (2010)	Ročenka JMK, tab. 22-6
	Počet hodin terénních a ambulantních služeb za rok	h/rok	xxx (2011)	xxx
Opatření 2.2: Zkvalitnění a rozšíření nabídky celoživotního vzdělávání a kulturního využití	Počet návštěvníků zpřístupněných kulturních památek	tis. osob	1 219 (2010)	Ročenka JMK, tab. 23-1

¹ Ukazatele jsou vztaženy buď k celému roku, nebo ke stavu k 31. 12. daného roku.

Opatření	Ukazatel	Jednotka	Počáteční hodnota (rok) ¹	Zdroje (čísla tab. dle r. 2011)
Opatření 2.3: Zkvalitnění školního vzdělávání dětí a mládeže vč. aktivit mimo výuku	Index konkurenceschopnosti: pilíř Kvalita základního a středního vzdělávání, indikátor Čtenářské, matematické a přírodovědné dovednosti absolventů základních škol (Průměrné skóre 15letých v testech PISA)	bodové skóre	503,7 (2003 - 2009) ²	Národní zprávy PISA, Ústav pro informace ve vzdělávání, http://www.uiv.cz/clanek/607/1871
	Míra nezaměstnanosti obyvatel ve věku 15 – 24 let	%	18,0 (2010)	Ročenka JMK, tab. 9-7
Opatření 2.4: Zajištění dostupnosti služeb pro osoby ohrožené sociálním vyloučením	Index konkurenceschopnosti: pilíř Efektivita trhu práce, indikátor Dlouhodobě nezaměstnaní (12 měsíců a déle) jako procento celkového ekonomicky aktivního obyvatelstva ve věku 15-64 let	%	3,72 (prosinec 2011)	Portál MPSV, statistika nezaměstnanosti z územního hlediska a čtvrtletní statistika nezaměstnanosti
Opatření 2.5: Rozšíření zázemí pro studenty a cizince	Index konkurenceschopnosti: pilíř Efektivita trhu práce, indikátor Míra zaměstnanosti cizinců jako % cizinců legálně žijících (tj. bydlících, pozn. aut.) v ČR	%	95,45 (2010)	Ročenka JMK, tab. 9-16
Opatření 2.6: Zajištění kvalitní péče o zdraví a sportovního vyžití	Index konkurenceschopnosti: pilíř Zdraví, zdravotnictví a sociální služby, indikátor Průměrná očekávaná délka života mužů a žen v letech při narození za předpokladu zachování úmrtnostních parametrů	roky	muži 74,22, ženy 80,71 (2006-2010) ³	Ročenka JMK, tab. 4-13
	Průměrná pracovní neschopnost	%	3,841 (2010)	Ročenka JMK, tab. 1-1
Opatření 2.7: Zefektivnění veřejné správy a zkvalitnění komunikace s veřejností	Počet podaných oprávněných stížností na KÚ JMK, úřady OPÚ a úřady ORP	počet	25 (2011)	Údaje KÚ JMK, obce s rozšířenou působností a/nebo s pověřeným obecním úřadem v JMK
Opatření 3.1: Výstavba a modernizace páteřní silniční sítě a sítě mezinárodních cyklostezek	Index konkurenceschopnosti: pilíř Infrastruktura, indikátory Hustota sítě dálnic a rychlostních silnic v kraji	km / 100 km ²	2,24 (2010)	Ročenka JMK, tab. 1-1 a 17-1
	Počet usmrčených osob při dopravních nehodách	počet	70 (2010)	Ročenka JMK, tab. 24-3
	Věcná škoda při dopravních nehodách	tis. Kč	351 817 (2010)	Ročenka JMK, tab. 24-3
Opatření 3.2: Výstavba a modernizace infrastruktury pro kolejovou dopravu	Počet cestujících ve veřejné (železniční a veřejné autobusové) dopravě v rámci kraje	tis. osob	98 610 (2010)	Ročenka dopravy, tab. 5.3.11.1.3 a 5.3.11.1.5
Opatření 3.3: Zlepšení napojení Brna na	Počet pohybů letadel na letišti Brno za rok	počet	557 952 (2011)	Letiště Brno (www.airport-brno.cz)

² Hodnocení probíhá v 9letých cyklech, přičemž každé 3 roky jsou hodnoceny postupně čtenářská, matematická a přírodovědná gramotnost. Výsledný ukazatel je průměrem hodnot získaných v posledních 3 hodnoceních, z nichž každé bylo zaměřeno na jinou ze 3 typů gramotnosti. Jedná se tedy o jediný ukazatel, jehož měření neodpovídá 4letému cyklu u všech ostatních ukazatelů.

³ Údaj je z důvodu eliminace krátkodobých výkyvů sledován za 5letá období.

Opatření	Ukazatel	Jednotka	Počáteční hodnota (rok) ¹	Zdroje (čísla tab. dle r. 2011)
globální centra	Počet odbavených cestujících v letecké dopravě na letišti Brno za rok	počet	26 837 (2011)	Letiště Brno (www.airport-brno.cz)
Opatření 3.4: Zajištění udržitelného zásobování vodou	Index konkurenceschopnosti: pilíř Infrastruktura, indikátor Podíl čištěných odpadních vod	%	96,9	Ročenka JMK, tab. 3-12
	Objem vyrobené pitné vody z vodovodů pro veřejnou potřebu	tis. m ³	65 336 (2010)	Ročenka JMK, tab. 3-12
Opatření 3.5: Rozšíření a zkvalitnění systému protipovodňové ochrany	Počet vybudovaných protipovodňových opatření za rok	počet	7 (2011)	Údaje KÚ JMK
	Objem finančních zdrojů vložených do protipovodňových opatření za rok	tis. Kč	5 717 (2011)	Údaje KÚ JMK
Opatření 3.6: Zajištění udržitelného zásobování a využívání energií	Index konkurenceschopnosti: pilíř Infrastruktura, indikátor Poměr energie vložené do sítě a energie využitě odběrateli v kraji (tj. energetická soběstačnost kraje, pozn. aut.)	%	20,85 (2010)	Energet. regulační úřad (http://www.eru.cz), roční zprávy Energie, str. 20-21
	Index konkurenceschopnosti, pilíř Infrastruktura, indikátor Podíl výroby energie z obnovitelných zdrojů (tj. vodních, větrných, solárních a geotermálních, pozn. aut.) v kraji ku celkové spotřebě energie v kraji	%	5,16 (2010)	Energet. regulační úřad (http://www.eru.cz), roční zprávy Energie, str. 20-21
Opatření 4.1: Zachování dostupnosti veřejných služeb	Index konkurenceschopnosti: pilíř Technologická připravenost, indikátor % obecních úřadů v kraji umožňujících občanům přístup k internetu ve svých prostorách	%	77,5 (2010)	Ročenka JMK, tab. 18-3
	Podíl správních obvodů obcí s rozšířenou působností vybavených všemi základními veřejnými službami (MŠ, ZŠ, SŠ, ordinace praktického lékaře, domov pro seniory, domov s pečovatelskou službou) na celkovém počtu správních obvodů ORP	%	71,4 (2010)	Ročenka JMK, tab. 25-5
Opatření 4.2: Posílení kvality a kompetence místní samosprávy a místních iniciativ	Počet regionálních manažerů v území	počet	0 (2011)	Údaje KÚ JMK
Opatření 4.3: Rozvoj podnikatelských aktivit	Podíl počtu podnikajících fyzických osob a celkového počtu obyvatel ve věku 15-64 let	%	26,32 (2010)	Ročenka JMK, tab. 4-1 a
Opatření 4.4: Modernizace infrastruktury	Index konkurenceschopnosti: pilíř Infrastruktura, indikátor Podíl obyvatel žijících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	88,3 (2010)	Ročenka JMK, tab. 3-12
	Podíl obcí s plynofikací v celé obci na celkovém počtu obcí	%	69,39 (2010)	Ročenka JMK, tab. 3-15
	Index konkurenceschopnosti: pilíř Infrastruktura, indikátor Délka silnic 2. – 3. třídy opravených v posledních 3 letech na celkové délce těchto silnic v kraji	%	5,69 (2009-11)	Údaje KÚ JMK
Opatření 4.5: Zemědělství a péče o krajinu	Podíl ekologicky stabilních ploch (sady, trvalé travní porosty, lesní pozemky) na celkové rozloze kraje	%	33,49 (2010)	Ročenka JMK, tab. 2-2
	Nově zalesněné plochy	ha	1 514 (2010)	Ročenka JMK, tab. 12-1
	Objem zemědělské produkce	mil. Kč	12 341 (2010)	Ročenka JMK, tab. 11-1

Pozn.: Perioda měření všech ukazatelů je 2 roky s výjimkou ukazatele „Čtenářské, matematické a přírodovědné dovednosti absolventů základních škol (Průměrné skóre 15letých v testech PISA)“, kde se ve 3letých cyklech obměňuje vždy jedna z jeho tří částí. Je tedy třeba jej sledovat 1y za 3 roky s tím, že k „úplné obnově“ sledované hodnoty dojde vždy po 9 letech.

Tabulka 4: Monitorovací ukazatele dopadu

Ukazatel	Jednotka	Počáteční hodnota (rok)	Zdroje
Index konkurenceschopnosti	index	2,28 (2011 dle údajů 2010)	Index regionální konkurenceschopnosti krajů a regionů ČR
HDP na 1 obyvatele ve vztahu k průměru ČR (ČR = 100)	%	93,6 (2010)	Ročenka JMK, tab. 1-2 nebo 5-1
Míra registrované nezaměstnanosti	%	9,81 (2011)	ČSÚ (www.czso.cz) - Jihomoravský kraj > Časové řady > 2. část - Trh práce, nezaměstnanost, organizační struktura, zemědělství
Podíl domácností s příjmy nižšími než 40 % mediánu průměrného čistého peněžního příjmu na osobu	%	2,4 (2010)	Ročenka JMK, tab. 8-1
Celkový přírůstek obyvatel na 1000 obyv.	‰	2,6 (2010)	Ročenka JMK, tab. 1-2
Spokojenost obyvatel s životem v kraji	index	dosud nezjišťováno	Vlastní průzkum
Spokojenost podnikatelské sféry s působením v kraji	index	dosud nezjišťováno	Vlastní průzkum

Pozn.: Perioda měření všech ukazatelů je 4 roky.

Následující tabulka je návrhem formuláře pro sledování jednotlivých ukazatelů výsledku a dopadu (obě úrovně jsou barevně odlišeny). Obsahuje vyplněné sloupce s názvy indikátorů, jejich výchozích hodnot a příslušných opatření a prázdné sloupce pro vyplňování vývoje hodnot v předem stanoveném intervalu dvou let (ukazatele výsledku), resp. čtyř let (ukazatele dopadu).

Tabulka 5: Vzor formuláře pro sledování vývoj hodnot jednotlivých monitorovacích ukazatelů

Opatření	Ukazatel	2012 (data 2009-11)	2014 (data 2011-13)	2016 (data 2013-15)	2018 (data 2015-17)	2020 (data 2017-19)
Opatření 1.1: Rozvoj znalostní ekonomiky	Index konkurenceschopnosti: pilíř Sofistikovanost podnikání, indikátor Podíl zaměstnaných v sektorech J (informační a komunikační činnosti) a K (peněžnictví a pojišťovnictví) na celkovém počtu zaměstnaných v kraji	5,10 (2010)				
	Index konkurenceschopnosti: pilíř Sofistikovanost podnikání, indikátor Podíl zaměstnanců pracujících ve výzkumu a vývoji (přepočtená prac. síla) na celkové pracovní síle	1,64 (2010)				
	Index konkurenceschopnosti: pilíř Sofistikovanost podnikání, indikátor Celkové výdaje na VaV v % HDP	2,17 (2010)				
Opatření 1.2: Kvalitní prostředí pro podnikání	Index konkurenceschopnosti: pilíř Makroekonomická stabilita, indikátor Vývoz z kraje jako % HDP kraje	43,06 (2010)				
	Index konkurenceschopnosti: pilíř Makroekonomická stabilita, indikátor Vývoz z kraje jako % celkového vývozu ČR	10,26 (2010)				
	Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	81 899 (2009)				
Opatření 1.3: Efektivní marketing kraje	Počet marketingových produktů a kampaní s jasně definovanou cílovou skupinou a v souladu s marketingovou strategií kraje	xxx (2011)				
Opatření 2.1: Rozšíření služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením	Index konkurenceschopnosti: pilíř Zdraví, zdravotnictví a sociální služby, indikátor Počet míst v zařízeních sociální péče na 1 000 obyvatel	7,47 (2010)				
	Index konkurenceschopnosti: pilíř Zdraví, zdravotnictví a sociální služby, indikátor Počet míst v domovech důchodců (tj. domovech pro seniory, pozn. aut.) na 1 000 obyvatel (nad 65 let)	2,64 (2010)				
	Celková kapacita (počet míst) zařízení sociálních služeb	12 484 (2010)				
Opatření 2.2: Zkvalitnění a rozšíření nabídky celoživotního vzdělávání a kulturního využití	Počet návštěvníků zpřístupněných kulturních památek	1 219 (2010)				
Opatření 2.3: Zkvalitnění školního vzdělávání dětí a	Index konkurenceschopnosti: pilíř Kvalita základního a středního vzdělávání, indikátor Čtenářské, matematické a přírodovědné dovednosti absolventů základních škol (Průměrné skóre 15letých v testech PISA)	503,7 (2003 - 2009) ⁴				

⁴ Hodnocení probíhá v 9letých cyklech, přičemž každé 3 roky jsou hodnoceny postupně čtenářská, matematická a přírodovědná gramotnost. Výsledný ukazatel je průměrem hodnot získaných v posledních 3 hodnoceních, z nichž každé bylo zaměřeno na jinou ze 3 typů gramotnosti. Jedná se tedy o jediný ukazatel, jehož měření neodpovídá 4letému cyklu u všech ostatních ukazatelů.

Opatření	Ukazatel	2012 (data 2009-11)	2014 (data 2011-13)	2016 (data 2013-15)	2018 (data 2015-17)	2020 (data 2017-19)
mládeže vč. aktivit mimo výuku	Míra nezaměstnanosti obyvatel ve věku 15 – 24 let	18,0 (2010)				
Opatření 2.4: Zajištění dostupnosti služeb pro osoby ohrožené sociálním vyloučením	Index konkurenceschopnosti: pilíř Efektivita trhu práce, indikátor Dlouhodobě nezaměstnaní (12 měsíců a déle) jako procento celkového ekonomicky aktivního obyvatelstva ve věku 15-64 let	3,72 (prosinec 2011)				
Opatření 2.5: Rozšíření zázemí pro studenty a cizince	Index konkurenceschopnosti: pilíř Efektivita trhu práce, indikátor Míra zaměstnanosti cizinců jako % cizinců legálně žijících (tj. bydlících, pozn. aut.) v ČR	95,45 (2010)				
Opatření 2.6: Zajištění kvalitní péče o zdraví a sportovního vyžití	Index konkurenceschopnosti: pilíř Zdraví, zdravotnictví a sociální služby, indikátor Průměrná očekávaná délka života mužů a žen v letech při narození za předpokladu zachování úmrtnostních parametrů	muži 74,22, ženy 80,71 (2006-2010) ⁵				
	Průměrná pracovní neschopnost	3,841 (2010)				
Opatření 2.7: Zefektivnění veřejné správy a zkvalitnění komunikace s veřejností	Počet podaných oprávněných stížností na KÚ JMK, úřady OPÚ a úřady ORP	25 (2011)				
Opatření 3.1: Výstavba a modernizace páteřní silniční sítě a sítě mezinárodních cyklostezek	Index konkurenceschopnosti: pilíř Infrastruktura, indikátory Hustota sítě dálnic a rychlostních silnic v kraji	2,24 (2010)				
	Počet usmrcených osob při dopravních nehodách	70 (2010)				
	Věcná škoda při dopravních nehodách	351 817 (2010)				
Opatření 3.2: Výstavba a modernizace infrastruktury pro kolejovou dopravu	Počet cestujících ve veřejné (železniční a veřejné autobusové) dopravě v rámci kraje	98 610 (2010)				
Opatření 3.3: Zlepšení napojení Brna na globální centra	Počet pohybů letadel na letišti Brno za rok	557 952 (2011)				
	Počet odbavených cestujících v letecké dopravě na letišti Brno za rok	26 837 (2011)				

⁵ Údaj je z důvodu eliminace krátkodobých výkyvů sledován za 5letá období.

Opatření	Ukazatel	2012 (data 2009-11)	2014 (data 2011-13)	2016 (data 2013-15)	2018 (data 2015-17)	2020 (data 2017-19)
Opatření 3.4: Zajištění udržitelného zásobování vodou	Index konkurenceschopnosti: pilíř Infrastruktura, indikátor Podíl čištěných odpadních vod	96,9				
	Objem vyrobené pitné vody z vodovodů pro veřejnou potřebu	65 336 (2010)				
Opatření 3.5: Rozšíření a zkvalitnění systému protipovodňové ochrany	Počet vybudovaných protipovodňových opatření za rok	7 (2011)				
	Objem finančních zdrojů vložených do protipovodňových opatření za rok	5 717 (2011)				
Opatření 3.6: Zajištění udržitelného zásobování a využívání energií	Index konkurenceschopnosti: pilíř Infrastruktura, indikátor Poměr energie vložené do sítě a energie využitě odběrateli v kraji (tj. energetická soběstačnost kraje, pozn. aut.)	20,85 (2010)				
	Index konkurenceschopnosti, pilíř Infrastruktura, indikátor Podíl výroby energie z obnovitelných zdrojů (tj. vodních, větrných, solárních a geotermálních, pozn. aut.) v kraji ku celkové spotřebě energie v kraji	5,16 (2010)				
Opatření 4.1: Zachování dostupnosti veřejných služeb	Index konkurenceschopnosti: pilíř Technologická připravenost, indikátor % obecních úřadů v kraji umožňujících občanům přístup k internetu ve svých prostorách	77,5 (2010)				
	Podíl správních obvodů obcí s rozšířenou působností vybavených všemi základními veřejnými službami (MŠ, ZŠ, SŠ, ordinace praktického lékaře, domov pro seniory, domov s pečovatelskou službou) na celkovém počtu správních obvodů ORP	71,4 (2010)				
Opatření 4.2: Posílení kvality a kompetence místní samosprávy a místních iniciativ	Počet regionálních manažerů v území	0 (2011)				
Opatření 4.3: Rozvoj podnikatelských aktivit	Podíl počtu podnikajících fyzických osob a celkového počtu obyvatel ve věku 15-64 let	26,32 (2010)				
Opatření 4.4: Modernizace infrastruktury	Index konkurenceschopnosti: pilíř Infrastruktura, indikátor Podíl obyvatel žijících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	88,3 (2010)				
	Podíl obcí s plynofikací v celé obci na celkovém počtu obcí	69,39 (2010)				
	Index konkurenceschopnosti: pilíř Infrastruktura, indikátor Délka silnic 2. – 3. třídy opravených v posledních 3 letech na celkové délce těchto silnic v kraji	5,69 (2009-11)				
Opatření 4.5: Zemědělství a péče o krajinu	Podíl ekologicky stabilních ploch (sady, trvalé travní porosty, lesní pozemky) na celkové rozloze kraje	33,49 (2010)				
	Nově zalesněné plochy	1 514 (2010)				
	Objem zemědělské produkce	12 341 (2010)				
Ukazatele dopadu	Index konkurenceschopnosti	2,28 (2011 dle údajů 2010)				

Opatření	Ukazatel	2012 (data 2009-11)	2014 (data 2011-13)	2016 (data 2013-15)	2018 (data 2015-17)	2020 (data 2017-19)
	HDP na 1 obyvatele ve vztahu k průměru ČR (ČR = 100)	93,6 (2010)				
	Míra registrované nezaměstnanosti	9,81 (2011)				
	Podíl domácností s příjmy nižšími než 40 % mediánu průměrného čistého peněžního příjmu na osobu	2,4 (2010)				
	Celkový přírůstek obyvatel na 1000 obyv.	2,6 (2010)				
	Spokojenost obyvatel s životem v kraji	dosud nezjišťováno				
	Spokojenost podnikatelské sféry s působením v kraji	dosud nezjišťováno				

3.3 Implementace priority 4 Dlouhodobá životaschopnost znevýhodněných částí kraje

Obecně lze za „znevýhodněné části kraje“ považovat všechna území mimo brněnskou aglomeraci. Například „Územní studie aglomeračních vazeb města Brna a jeho okolí“ vymezuje území brněnské aglomerace jako správní obvody ORP Brno, Blansko (část), Hustopeče (část), Ivančice (část), Kuřim, Mor. Krumlov (část), Pohořelice (část), Rosice (část), Slavkov u Brna, Šlapanice, Tišnov (část), Vyškov (část) a Židlochovice. V některých případech se tedy nejedná o celé správní obvody ORP, přesto jde o jedno z možných vymezení brněnské aglomerace, resp. znevýhodněných oblastí. Pro praktickou aplikaci SRJMK 2020 je však potřebné navrhnout sadu ukazatelů, která umožní základní orientaci v územních rozdílech uvnitř Jihomoravského kraje, a to i v různých tematických oblastech (např. na úrovni opatření SRJMK 2020). Tyto ukazatele jsou k dispozici pouze za administrativní obvody, tedy právě za správní obvody ORP, příp. POÚ, přesto je pomocí nich možné zjistit, na která území se má upírat pozornost krajské „regionální politiky“, a provést určitý „předvýběr“ znevýhodněných oblastí.

Tato kapitola proto obsahuje metodický návod pro přesné územní vymezení a typologii znevýhodněných oblastí kraje, které budou objektem podpory v rámci priority 4 strategické části SRJMK 2020. Za základ pro vymezení znevýhodněných oblastí kraje lze v tomto případě vzít buď syntetické ukazatele využívané nyní pro vymezení disparitních oblastí v PRJMK, nebo navrhnout jiné, které budou vymezovat znevýhodněné části kraje ve vztahu k průměrným hodnotám za celý kraj.

3.3.1 Ukazatele pro vymezení znevýhodněných oblastí

V dalším textu je definován návrh sady ukazatelů, pomocí níž lze oblasti vymezovat. Jedná se o doporučení, nikoli o závazný předpis. Tyto ukazatele slouží pro *vymezení oblastí*, v rámci nichž budou podporovány vybrané aktivity priority 4 SRJMK 2020 a nemají tedy nic společného s ukazateli *monitoringu SRJMK 2020*, které jsou uvedeny v kapitole 3.2. Je zřejmé, že se jedná o kvantitativní ukazatele konstruované na základě dostupných statistických dat, které mohou představovat základní argumentační vstup pro identifikaci oblastí, které jsou příslušným způsobem znevýhodněny. Přesné vymezení oblastí pak musí být podrobeno měkkým a kvalitativním metodám (vlastní průzkumy, sledování a znalost území) a zdaleka se nemusí držet hranic správních obvodů ORP či POÚ, pro něž existují statistická data. Toto přesné vymezení bude jedním z úkolů PRJMK.

Ukazatele pro výběr znevýhodněných oblastí kraje je vhodné sledovat v rámci PRJMK v periodě 2 roky, tedy vždy při zpracování PRJMK (každé 4 roky) a jednou v mezidobí uprostřed implementace PRJMK. Se stejnou periodou budou monitorovány výsledky implementace SRJMK 2020, což může přinést určité úspory při zajišťování dat. Interval 1 rok je méně vhodný, protože jednak zvyšuje administrativní náročnost sledování ukazatelů i vymezování oblastí, a jednak znesnadňuje orientaci a možnost dlouhodobějšího plánování na straně příjemců podpory. Perioda 3 roky nezapadá do plánovacího cyklu Jihomoravského kraje, který se odvíjí od periody zpracování PRJMK i krajských voleb (obojí 4 roky). Perioda 4 roky se zdá být příliš dlouhá na to, aby dokázala postihnout aktuální změny, výstupy a výsledky implementace PRJMK a SRJMK 2020. Na druhé straně je pravděpodobné, že při dvouleté periodě sledování bude jistě docházet k tomu, že vymezení oblastí, které budou předmětem podpory v rámci daného opatření, se bude měnit jen zvolna. Zpoždění při publikování dat, a tedy i možnosti jejich analyzování navíc znamená, že reálně budou analyzována 1-2 roky stará data, která budou vymezovat oblasti pro následující 2 roky. „Zpoždění“ podpory znevýhodněných oblastí za objektivním zjištěním znaků tohoto znevýhodnění tedy bude dosahovat zhruba 2-4 let.

Každý z navržených ukazatelů se váže k jednomu nebo více opatřením priority 4 SRJMK 2020. V rámci každého opatření tedy budou oblasti, v nichž budou uplatňovány příslušné intervence, vymezeny pomocí kombinace několika ukazatelů. Následující tabulka ukazuje přehled ukazatelů, jejichž hodnoty jsou dosažitelné pro úroveň okresů, správních obvodů ORP a správních obvodů pověřených obecních úřadů.

Tabulka 6: Charakteristika ukazatelů pro vymezení znevýhodněných oblastí

Ukazatel	Zdroj (tabulky podle roku 2011)	Jednotka	Úroveň měření
Průměrná velikost obcí (tj. průměrný počet obyvatel na jednu obec)	Ročenka JMK, tab. 25/1	počet	SO ORP nebo SO POÚ
Změna indexu stárí (podíl počtu obyvatel ve věku 65+ let a počtu obyvatel ve věku 0-14 let) za posledních 5 let	Ročenka JMK, tab. 25-1 / 25-8	%	SO ORP nebo SO POÚ
Celkový přírůstek počtu obyvatel na 1000 obyv. (průměr za poslední 3 roky)	Ročenka JMK, tab. 25-2 / 25-8	‰	SO ORP nebo SO POÚ ⁶
Podíl ekologicky stabilních ploch (sady, trvalé travní porosty, lesní pozemky) na celkové rozloze SO ORP	Ročenka JMK, tab. 25-3 / 25-8 a 25-9	%	SO ORP nebo POÚ
Podíl zemědělské půdy na celkové rozloze SO ORP	Ročenka JMK, tab. 25-3 / 25-8 a 25-9	%	SO ORP nebo SO POÚ
Míra registrované nezaměstnanosti	Ročenka JMK, tab. 25-4 / 25-9 nebo Integr. portál MPSV (http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem)	%	SO ORP nebo SO POÚ
Počet zařízení základních veřejných služeb (MŠ, ZŠ, SŠ, ordinace prakt. lékaře, domov pro seniory, domov s pečovatelskou službou) na 1000 obyv.	Ročenka JMK, tab. 25-1 a 25-5	počet	SO ORP
Podíl počtu podnikajících fyzických osob a celkového počtu obyvatel ve věku 15-64 let	Ročenka JMK, tab. 25-1 a 25-6	%	SO ORP
Počet ubytovaných hostů v hromadných ubytovacích zařízeních přepočtený na 1000 obyv.	Ročenka JMK, tab. 25-1 a 25-7	počet	SO ORP
Intenzita bytové výstavby (počet dokončených bytů na 1000 obyv.)	Ročenka JMK, tab. 25-1 a 25-7 / 25-8 a 25-9	počet	SO ORP nebo SO POÚ
Podíl obcí se zavedeným vodovodem v celé obci na celkovém počtu obcí	Ročenka JMK, tab. 3-15	%	okresy
Podíl obcí se zavedenou kanalizací v celé obci na celkovém počtu obcí	Ročenka JMK, tab. 3-15	%	okresy
Počet volných pracovních míst na 1000 obyvatel ve věku 15-64 let	Ročenka JMK, tab. 9-12	počet	okresy
Dlouhodobě nezaměstnaní (12 měsíců a déle) jako procento celkového ekonomicky aktivního obyvatelstva ve věku 15-64 let	Ročenka JMK, tab. 9-14	%	okresy
Počet velkých firem (500+ zaměstnanců)	Ročenka JMK, tab. 10-8	počet	okresy
Podíl obcí poskytujících občanům bezplatné internetové připojení prostřednictvím sítě WiFi	Ročenka JMK, tab. 18-3	%	okresy
Podíl zaměstnanců pracujících ve výzkumu a vývoji na celkové pracovní síle 15-64 let	Ročenka JMK, tab. 19-2	%	okresy
Počet přiznaných sociálních dávek (přídavky na děti, sociální příspěvek, příspěvek na bydlení) na 1 obyvatele	Ročenka JMK, tab. 22-8	počet	okresy

Pozn.: Perioda měření všech ukazatelů je 2 roky.

Jednotlivé ukazatele mohou být zjišťovány na různých regionálních úrovních. Údajů, jimiž je možné měřit vnitrokrajské rozdíly, je řádově méně ve srovnání s těmi, které lze získat za celý kraj. Tudíž je nutné se smířit s tím, že některé údaje jsou k dispozici pouze pro okresní úroveň. Pro zjišťování vnitrokrajských rozdílů je přirozeně vhodnější úroveň správních obvodů ORP, které se nejvíce blíží funkčním mikroregionům s přirozenými spádovými oblastmi, či obvodů pověřených obecních úřadů, která je sice z funkčního hlediska méně přirozená, ale zato díky větší „citlivosti“ lépe ukáže i problémy relativně menších území.

⁶ V případě SO POÚ nutno dopočítat porovnáním údajů z ročenek za poslední 3 roky.

Různá územní úroveň měření představuje metodický problém při porovnávání sady ukazatelů platných pro dané opatření. Je možné se s ním vypořádat dvojím způsobem. Buď bude každé obci přiřazena hodnota, která je platná pro obvod či okres, v němž leží, a území bude vymezeno v hranicích obcí, nebo budou hodnoty za hierarchicky vyšší celky rozpočítány do všech nižších celků, jejichž správní centrum leží na území celku vyššího. Další možností je omezit sadu ukazatelů tak, aby byly všechny zjišťované pro stejné územní jednotky.

3.3.2 Volba ukazatelů a jejich zkušební ověření

Jako vhodná úroveň pro zkušební ověření ukazatelů pro výběr znevýhodněných oblastí byly vybrány správní obvody ORP. V tabulce jsou uvedeny hodnoty ukazatelů, které jsou pro tuto úroveň zjištěitelné, na základě krajské ročenky 2011, tedy za rok 2010.

Tabulka 7: Hodnoty vybraných ukazatelů v SO ORP

Správní obvod ORP	počet obyv. na 1 obec	změna indexu stáří (2005-2010; %)	přírůstek na 1000 obyv. za 3 roky (2008-10)	podíl stabil. ploch na celk. rozloze (%)	míra nezam. (%)	vybav. službami na 1000 obyv.	podn. FO na 1000 obyv.	hosté v HUZ na 1000 obyv.	dokonč. byty na 1000 obyv.
JM kraj	1 716	112,2	12,23	35,74	11,9	2,05	183,6	902,5	3,86
Blansko	1 299	112,1	11,53	61,81	9,6	2,06	156,7	1093,8	2,85
Boskovice	699	115,1	11,31	52,67	12,0	2,45	147,7	421,4	4,15
Brno	371 371	110,5	7,64	39,01	9,9	1,71	218,3	1078,7	3,55
Břeclav	3 266	119,9	1,11	32,81	13,4	1,92	161,5	1205,9	3,15
Bučovice	795	116,7	10,32	25,99	10,8	2,14	172,0	nezj.	1,64
Hodonín	3 406	120,2	-4,76	30,53	18,3	1,65	164,8	978,2	2,33
Hustopeče	1 265	112,8	15,87	19,64	13,1	2,80	180,4	1073,5	4,32
Ivančice	1 395	118,2	1,05	40,03	12,5	1,98	158,4	159,8	1,77
Kuřim	2 165	98,8	55,80	42,31	8,8	1,52	170,7	544,4	7,25
Kyjov	1 335	115,3	1,09	34,68	16,0	2,51	161,4	304,4	2,73
Mikulov	1 156	121,4	2,24	17,49	15,9	2,65	181,4	2842,0	6,21
Mor. Krumlov	675	123,9	-2,42	23,16	13,7	2,83	175,3	131,6	1,39
Pohořelice	1 004	114,2	32,42	12,86	12,6	2,38	166,9	5437,5	8,66
Rosice	1 016	105,1	18,08	51,53	11,7	2,01	167,0	687,2	4,43
Slavkov u Brna	1 197	102,8	30,68	22,69	9,0	2,55	175,4	nezj.	5,52
Šlapanice	1 535	100,4	55,68	44,96	8,6	1,97	175,8	182,1	8,37
Tišnov	493	113,1	31,82	55,89	12,0	2,34	166,4	305,5	6,16
Veselí n. M.	1 779	127,3	-10,76	42,38	15,5	2,20	173,9	674,7	1,58
Vyškov	1 230	113,0	14,58	47,39	9,7	2,26	170,8	352,7	2,57
Znojmo	824	111,3	10,34	27,18	16,5	2,37	171,2	1511,4	3,50
Židlochovice	1 248	101,9	37,79	12,05	7,4	2,27	166,0	67,9	6,88

Pozn.: Konstrukce jednotlivých ukazatelů viz předchozí tabulka 6. Hodnoty jednotlivých ukazatelů jsou barevně odlišené: zelená barva naznačuje pozitivní stav, červená stav negativní. Údaj podílu zemědělské půdy nabízí de facto „inverzní“ hodnoty ve srovnání s ukazatelem podílu ekologicky stabilních ploch. Získané hodnoty by tudíž byly duplicitní. Ukazatel podílu zemědělské půdy je však pro budoucí vymezování znevýhodněných oblastí rovněž využitelný.

Následující tabulka ukazuje hodnoty stejných ukazatelů přepočtených na Z-skóry. Ty představují bezrozměrnou veličinu konstruovanou jako podíl, kde v čitateli je rozdíl hodnoty za danou územní jednotku a průměrné hodnoty za všechny územní jednotky (nikoli za Jihomoravský kraj jako celek) a ve jmenovateli směrodatná odchylka hodnot za všechny územní jednotky. Hodnota Z-skóru 0 znamená, že daná územní jednotka má v rámci celého kraje podle daného ukazatele průměrnou hodnotu. Pozitivní hodnoty ukazují pozitivní stav, a naopak. Z tohoto důvodu byly hodnoty u ukazatelů změny indexu stáří a míry nezaměstnanosti vynásobeny hodnotou (-1). Výhodou přepočtu na Z-skóry je především možnost snadného porovnání hodnot jednotlivých ukazatelů mezi sebou.

Tabulka 8: Z-skóry vybraných ukazatelů v SO ORP

Správní obvod ORP	počet obyv. na 1 obec	změna indexu stáří (2005-2010; %)	přírůstek na 1000 obyv. za 3 roky (2008-10)	podíl stabil. ploch na celk. rozloze (%)	míra nezam. (%)	vybav. službami na 1000 obyv.	podn. FO na 1000 obyv.	hosté v HUZ na 1000 obyv.	dokonč. byty na 1000 obyv.
Blansko	-0,219	0,129	-0,229	1,852	0,893	-0,443	-1,023	0,074	-0,614
Boskovice	-0,227	-0,267	-0,241	1,218	0,086	0,648	-1,678	-0,472	-0,037
Brno	4,364	0,325	-0,438	0,272	0,793	-1,420	3,505	0,062	-0,304
Břeclav	-0,195	-0,880	-0,790	-0,158	-0,392	-0,826	-0,668	0,165	-0,481
Bučovice	-0,226	-0,471	-0,294	-0,632	0,492	-0,218	0,108	nejz.	-1,148
Hodonín	-0,193	-0,923	-1,106	-0,317	-2,042	-1,595	-0,423	-0,020	-0,841
Hustopeče	-0,220	0,035	0,005	-1,072	-0,304	1,617	0,720	0,057	0,036
Ivančice	-0,218	-0,668	-0,793	0,342	-0,081	-0,660	-0,894	-0,684	-1,089
Kuřim	-0,209	1,834	2,156	0,500	1,141	-1,939	0,009	-0,372	1,329
Kyjov	-0,219	-0,293	-0,791	-0,029	-1,252	0,830	-0,674	-0,567	-0,666
Mikulov	-0,221	-1,072	-0,729	-1,221	-1,223	1,199	0,798	1,493	0,869
Mor. Krumlov	-0,227	-1,400	-0,981	-0,828	-0,504	1,709	0,344	-0,707	-1,256
Pohořelice	-0,223	-0,149	0,896	-1,542	-0,107	0,442	-0,269	3,600	1,950
Rosice	-0,223	1,023	0,124	1,139	0,179	-0,585	-0,265	-0,256	0,083
Slavkov u Brna	-0,221	1,324	0,802	-0,860	1,091	0,936	0,356	nejz.	0,566
Šlapanice	-0,216	1,630	2,149	0,683	1,219	-0,689	0,388	-0,666	1,824
Tišnov	-0,229	-0,011	0,864	1,441	0,073	0,341	-0,303	-0,566	0,847
Veselí n. M.	-0,213	-1,834	-1,429	0,505	-1,092	-0,056	0,246	-0,266	-1,171
Vyškov	-0,220	0,009	-0,065	0,852	0,860	0,132	0,014	-0,528	-0,734
Znojmo	-0,225	0,223	-0,293	-0,549	-1,433	0,434	0,044	0,413	-0,326
Židlochovice	-0,220	1,435	1,185	-1,598	1,604	0,146	-0,334	-0,759	1,163

Pozn.: Konstrukce jednotlivých ukazatelů viz předchozí tabulka 6. Z-skóry jsou konstruované jako bezrozměrné veličiny, kde v čitateli je rozdíl hodnoty za danou územní jednotku a průměrné hodnoty za všechny územní jednotky (nikoli za Jihomoravský kraj jako celek) a ve jmenovateli směrodatná odchylka hodnot za všechny územní jednotky. Hodnoty jednotlivých ukazatelů jsou barevně odlišené: zelená barva naznačuje pozitivní stav, červená stav negativní. Údaj podílu zemědělské půdy by nabídl de facto „inverzní“ hodnoty ve srovnání s ukazatelem podílu ekologicky stabilních ploch. Získané hodnoty by tudíž byly duplicitní. Ukazatel podílu zemědělské půdy je však pro budoucí vymezování znevýhodněných oblastí rovněž využitelný.

Při znalosti území Jihomoravského kraje je možné na základě Z-skórů určit, které veličiny je vhodné použít pro vymezení znevýhodněných oblastí pro jednotlivá opatření priority 4. Pro vymezení znevýhodněných oblastí je vhodné u jednotlivých opatření použít tyto syntetické ukazatele vytvořené součtem Z-skórů ukazatelů dílčích:

- Opatření 4.1 Zachování dostupnosti veřejných služeb:
 - počet obyvatel na 1 obec
 - změna indexu stárí
 - přírůstek na 1000 obyvatel
 - vybavenost službami na 1000 obyvatel
- Opatření 4.2 Posílení kvality a kompetence místní samosprávy a místních iniciativ:
 - počet obyvatel na 1 obec
 - změna indexu stárí
 - přírůstek na 1000 obyvatel
 - míra nezaměstnanosti
 - počet dokončených bytů na 1000 obyvatel
- Opatření 4.3 Rozvoj podnikatelských aktivit:
 - počet obyvatel na 1 obec
 - přírůstek na 1000 obyvatel
 - míra nezaměstnanosti
 - počet podnikajících fyzických osob na 1000 obyvatel
 - počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních na 1000 obyvatel
- Opatření 4.4 Modernizace infrastruktury: Toto opatření není bezprostředně spojeno se sociálně-ekonomickou úrovní jednotlivých správních obvodů ORP a navíc neexistují vhodné ukazatele dostupné pro tuto územní úroveň. Opatření je tedy určeno pro všechna území mimo brněnskou aglomeraci.
- Opatření 4.5 Zemědělství a péče o krajinu:
 - počet obyvatel na 1 obec
 - podíl ekologicky stabilních ploch na celkové rozloze (váha 2; alternativně je možné místo něj v budoucnu používat ukazatel podílu zemědělské půdy na celkové rozloze, který nabízí víceméně „inverzní“ hodnoty, byť poněkud více vypovídá o potenciálu pro zemědělskou výrobu a méně o typu a stabilitě krajiny)

Všem ukazatelům s výjimkou ukazatele podílu ekologicky stabilních ploch u opatření 4.5 je pro zjednodušení přiřazena váha 1, alternativně je však možné pracovat také s jinými vahami. U opatření 4.1, 4.2 a 4.3, která bezprostředně souvisejí se sociálně-ekonomickou skladbou (tedy ne fyzicky s územím a jeho infrastrukturou), vycházejí syntetické hodnoty zčásti podobně. Ukazatel počtu obyvatel na 1 obec obecně výrazným způsobem „vylepšuje“ pozici SO ORP Brno oproti ostatním územním jednotkám, což je z čistě metodického hlediska poněkud sporné. Na druhou stranu právě tento ukazatel umožňuje diferencovat hodnoty mezi centrem a znevýhodněnými oblastmi. Výsledné hodnoty syntetických ukazatelů vzniklých součty Z-skóru pro jednotlivá opatření přibližuje tabulka a následující kartogramy.

Tabulka 9: Hodnoty syntetických ukazatelů pro vymezení znevýhodněných oblastí pro jednotlivá opatření

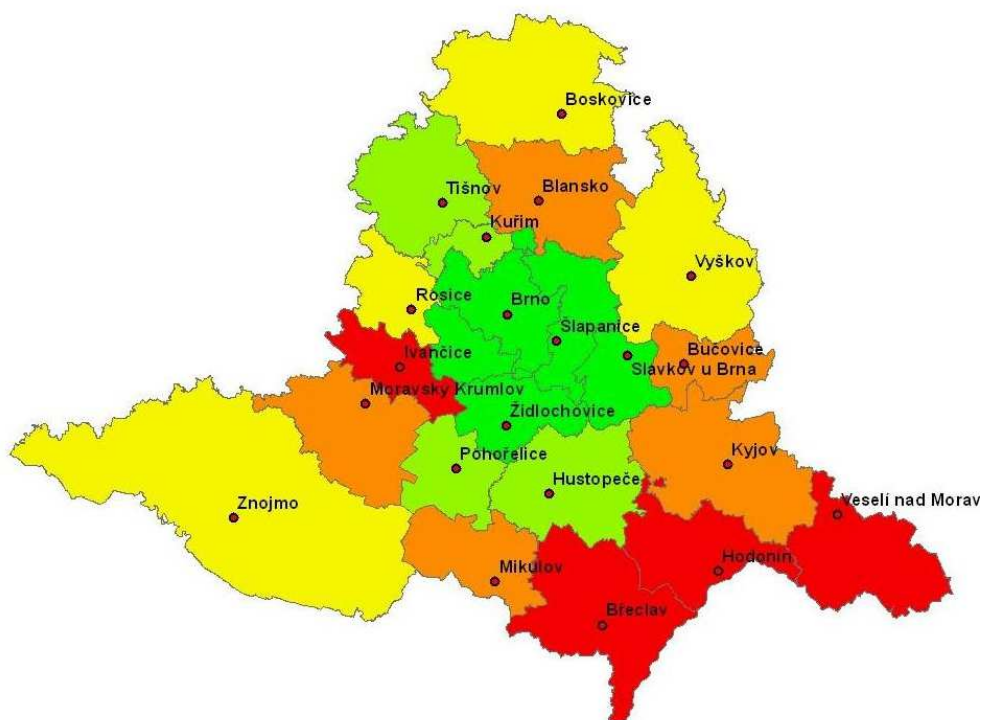
Správní obvod ORP	Opatření 4.1 (veř. správa)	Opatření 4.2 (veř. služby)	Opatření 4.3 (podnikání)	Opatření 4.4 (infrastr.)	Opatření 4.5 (zem. a krajina)
JM kraj	-0,751	-0,350	0,575	Opatření je určeno pro všechna území mimo brněnskou aglomeraci	-0,125
Blansko	-0,762	-0,040	-0,504		3,485
Boskovice	-0,087	-0,687	-2,532		2,210
Brno	2,831	4,740	8,285		4,907
Břeclav	-2,691	-2,739	-1,881		-0,512
Bučovice	-1,209	-1,647	nejz.		-1,489
Hodonín	-3,818	-5,105	-3,784		-0,827
Hustopeče	1,437	-0,448	0,258		-2,363
Ivančice	-2,340	-2,849	-2,671		0,466
Kuřim	1,842	6,251	2,725		0,792
Kyjov	-0,474	-3,222	-3,503		-0,277
Mikulov	-0,823	-2,376	0,117		-2,662
Mor. Krumlov	-0,898	-4,367	-2,074		-1,882
Pohořelice	0,966	2,367	3,897		-3,307
Rosice	0,339	1,185	-0,442		2,056
Slavkov u Brna	2,842	3,563	nejz.		-1,941
Šlapanice	2,873	6,606	2,874		1,150
Tišnov	0,964	1,543	-0,161		2,653
Veselí n. M.	-3,533	-5,740	-2,755		0,796
Vyškov	-0,144	-0,151	0,061		1,484
Znojmo	0,139	-2,054	-1,495		-1,323
Židlochovice	2,546	5,168	1,477		-3,416

Pozn.: Syntetické ukazatele představují součet hodnot ukazatelů dílčích (konstrukce výpočtu viz výše uvedený textový přehled). Hodnoty ukazatelů jsou barevně odlišené: červená barva označuje negativní stav, tedy, území vhodná pro zařazení mezi znevýhodněné oblasti.

Při pohledu na výsledky uvedené v tabulce 9 a kartogramech jsou znevýhodněnými oblastmi pro opatření 4.1 - 4.3 zčásti stejné správní obvody. V případě opatření 4.1 jsou to správní obvody ORP Hodonín, Veselí nad Moravou, Břeclav a Ivančice, dále příp. Blansko, Mikulov, Moravský Krumlov a Bučovice. Pro opatření 4.2 dosahují výrazně záporných hodnot správní obvody ORP Hodonín, Veselí nad Moravou a Moravský Krumlov, v dalším sledu pak Břeclav, Bučovice, Ivančice, Kyjov, Mikulov a Znojmo. Pro opatření 4.3 pak dosahují podprůměrných hodnot správní obvody ORP Hodonín, Boskovice, Ivančice, Kyjov, Moravský Krumlov a Veselí nad Moravou, dále pak správní obvody ORP a rovněž okresních měst Břeclav, Znojmo či Blansko. Pro opatření 4.5 dosahují výrazně záporných hodnot „zemědělské“ správní obvody ORP Bučovice, Hustopeče, Mikulov, Moravský Krumlov, Pohořelice, Slavkov u Brna a Židlochovice, příp. také Znojmo, Hodonín a Břeclav.

Z uvedených skutečností je zřejmé, že i území širší brněnské aglomerace je heterogenní, a lze předpokládat, že zejména území správních obvodů ORP vzdálenějších od Brna (např. Ivančicka a Moravskokrumlovská) lze zařadit mezi znevýhodněné oblasti. Nejčastěji se však mezi znevýhodněnými oblastmi objevují území, která jsou v JM kraji v periferní poloze. V hranicích správních obvodů ORP se jedná především o obvody Hodonín, Veselí nad Moravou a Břeclav, částečně také Kyjov, Boskovice, Bučovice a Mikulov.

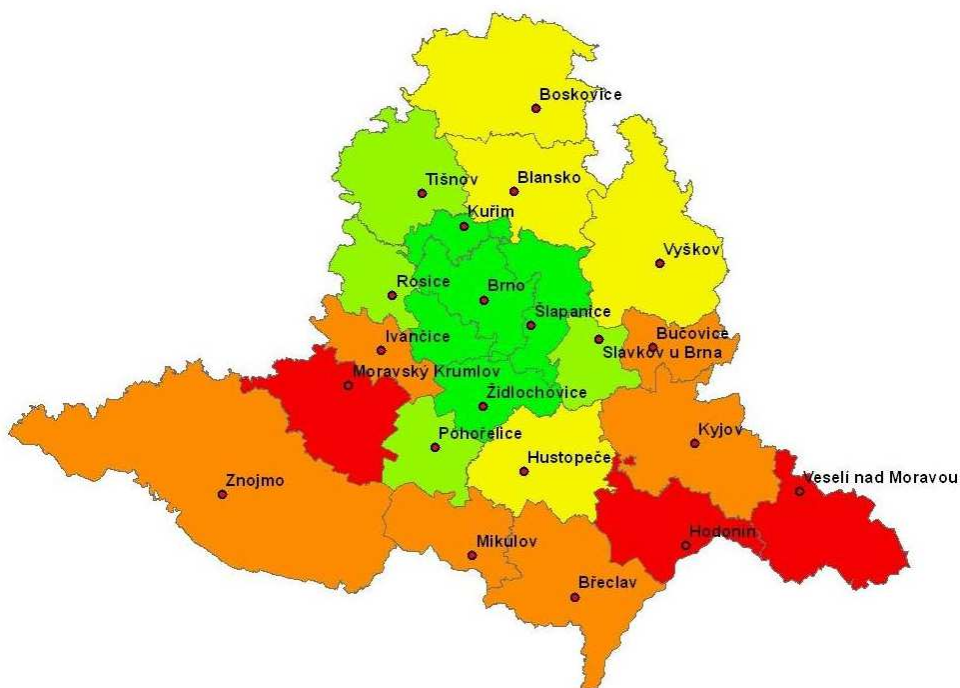
Obrázek 2: Syntetický ukazatel pro výběr znevýhodněných oblastí podle SO ORP v opatření 4.1

Zdroj: ORR KÚ JMK

Pozn.: Hodnoty odpovídají tabulce 9 a byly rozřazeny do kategorií vyjádřených barvou pomocí metody přirozených hranic dle Jenkse.

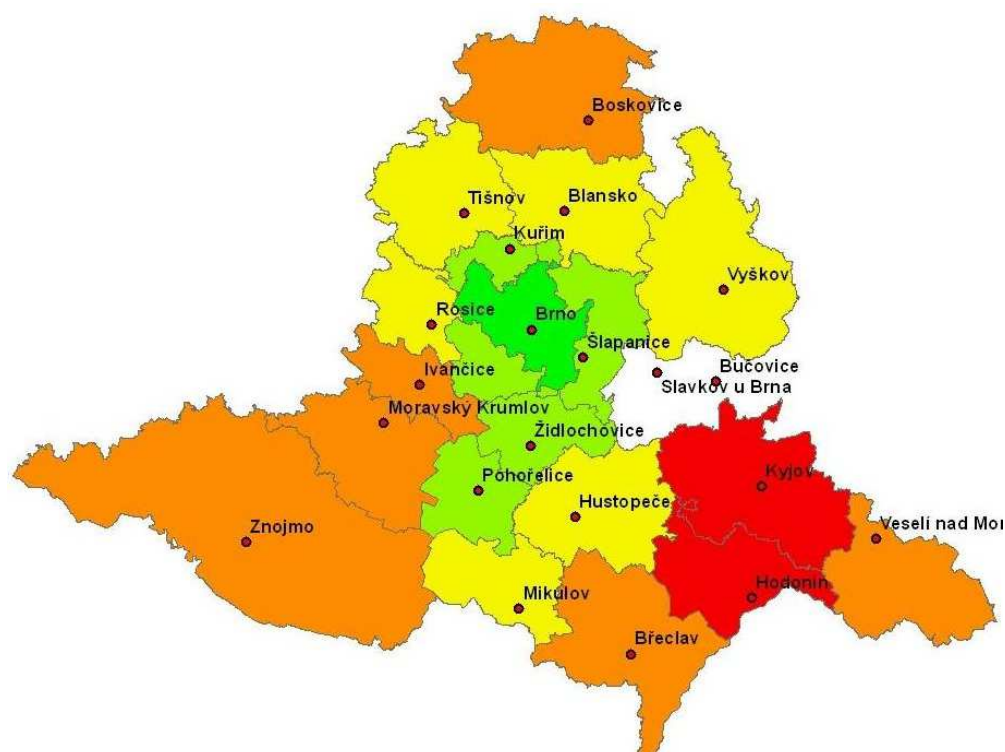
Obrázek 3: Syntetický ukazatel pro výběr znevýhodněných oblastí podle SO ORP v opatření 4.2

Zdroj: ORR KÚ JMK

Pozn.: Hodnoty odpovídají tabulce 9 a byly rozřazeny do kategorií vyjádřených barvou pomocí metody přirozených hranic dle Jenkse.

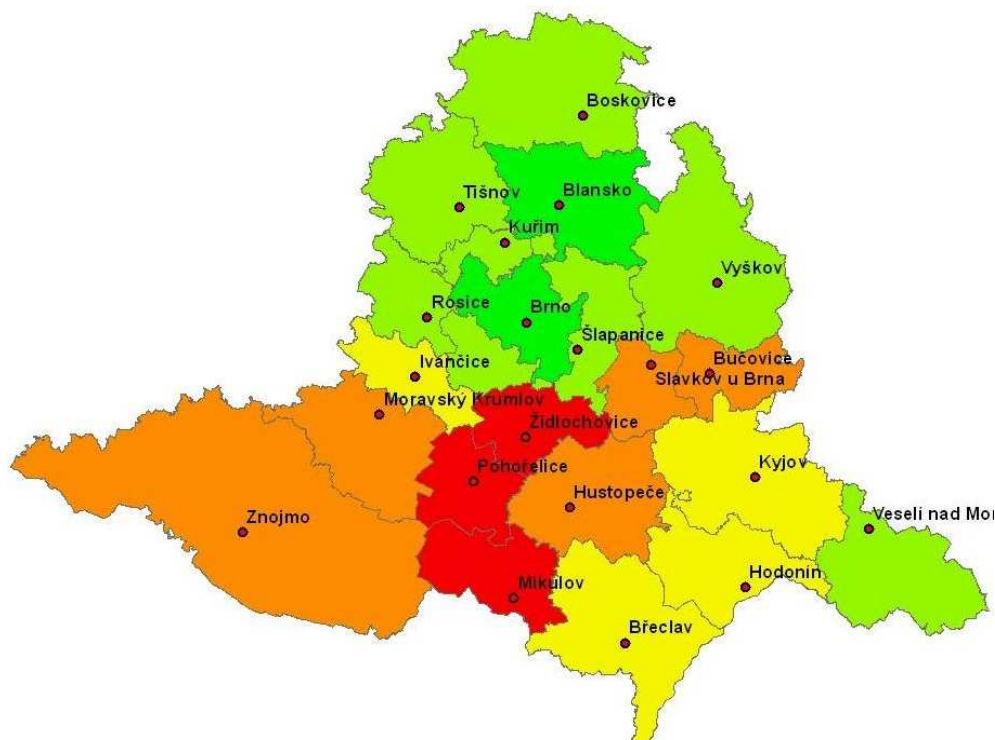
Obrázek 4: Syntetický ukazatel pro výběr znevýhodněných oblastí podle SO ORP v opatření 4.3

Zdroj: ORR KÚ JMK

Pozn.: Hodnoty odpovídají tabulce 9 a byly rozřazeny do kategorií vyjádřených barvou pomocí metody přirozených hranic dle Jenkse.

Obrázek 5: Syntetický ukazatel pro výběr znevýhodněných oblastí podle SO ORP v opatření 4.5

Zdroj: ORR KÚ JMK

Pozn.: Hodnoty odpovídají tabulce 9 a byly rozřazeny do kategorií vyjádřených barvou pomocí metody přirozených hranic dle Jenkse.

3.4 Partnerství při implementaci SRJMK 2020

Pro zapojení veřejnosti do realizace SRJMK 2020 (a rovněž při přípravě PRJMK) je vhodné využít těchto komunikačních nástrojů:

- průzkumy mezi obyvateli a podnikateli vázané na výpočet některých indikátorů (viz kapitola 3.2), využitelné i pro zjištění jiných názorů a potřeb subjektů v kraji,
- dlouhodobé zveřejnění finální podoby výstupů SRJMK 2020 a informací o jejím plnění (monitoring) na webových stránkách kraje;
- poskytování informací prostřednictvím médií (tiskové konference, tiskové zprávy, publikování informací v tištěných periodikách),
- veřejná projednání k přípravě nejvýznamnějších projektových záměrů s přímým pozváním širšího okruhu zástupců odborné veřejnosti a s možností účasti kohokoli z řad širší veřejnosti,
- v případě přípravy konkrétních projektů též jednání odborných pracovních skupin (např. využití existujících komunikačních platforem k rozpracování návrhů a námětů SRJMK 2020, vhodná ad hoc setkání v případě potřeby odborného posouzení konkrétních návrhů a námětů).

3.5 Finanční zdroje

Možnosti využití jednotlivých finančních zdrojů pro realizaci SRJMK 2020 jsou uvedeny v následující tabulce a také v popisu opatření ve strategické části SRJMK 2020. Tabulka ukazuje indikativní přehled možných zdrojů pro jednotlivá opatření, přičemž sytost barvy označuje význam a relevanci daného zdroje pro financování příslušného opatření. V případě kohezní politiky EU je v potaz bráno její pravděpodobné zaměření od roku 2014 dle současné úrovně znalostí (k 31. 1. 2012). Její finální podoba může mít vliv na změnu financovatelnosti jednotlivých opatření jejím prostřednictvím. Financování je bráno z hlediska intervencí kraje, není tedy zohledněna např. povinnost či snaha státu či obcí financovat vlastní aktivity v dané oblasti.

Tabulka 10: Možnosti financování realizace SRJMK 2020 z různých finančních zdrojů

Opatření	Finanční zdroje						
	kraj	obce	Brno	stát	SF EU	EU ost.	soukr.
1.1 Rozvoj znalostní ekonomiky							
1.2 Kvalitní prostředí pro podnikání							
1.3 Efektivní marketing kraje							
2.1 Rozšíření služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením							
2.2 Zkvalitnění a rozšíření nabídky celoživotního vzdělávání a kulturního vyžití							
2.3 Zkvalitnění školního vzdělávání dětí a mládeže vč. aktivit mimo výuku							
2.4 Zajištění dostupnosti služeb pro osoby ohrožené sociálním vyloučením							
2.5 Rozšíření zázemí pro studenty a cizince							
2.6 Zajištění kvalitní péče o zdraví a sportovního vyžití							
2.7 Zefektivnění veřejné správy a zkvalitnění komunikace s veřejností							

Opatření	Finanční zdroje						
	kraj	obce	Brno	stát	SF EU	EU ost.	soukr.
3.1 Výstavba a modernizace páteřní silniční sítě a sítě mezinárodních cyklostezek							
3.2: Výstavba a modernizace infrastruktury pro kolejovou dopravu							
3.3 Zlepšení napojení Brna na globální centra							
3.4 Zajištění udržitelného zásobování vodou							
3.5 Rozšíření a zkvalitnění systému protipovodňové ochrany							
3.6 Zajištění udržitelného zásobování a využívání energií							
4.1 Zachování dostupnosti veřejných služeb							
4.2 Posílení kvality a kompetence místní samosprávy a místních iniciativ							
4.3 Rozvoj podnikatelských aktivit							
4.4 Modernizace infrastruktury							
4.5 Zemědělství a péče o krajinu							

	Silná relevance finančního zdroje
	střední relevance finančního zdroje
	slabá nebo žádná relevance finančního zdroje

Následující tabulka obsahuje orientační přehled finanční náročnosti jednotlivých opatření z hlediska Jihomoravského kraje. Protože opatření jsou formulována relativně obecně a obsahují řadu různorodých aktivit majících často různé garanty, jedná se o hodnoty orientační. Jsou přepočteny na celé období implementace SRJMK 2020, tedy na období 8 let (2013 - 2020).

Tabulka 11: Orientační finanční náročnost jednotlivých opatření z hlediska Jihomoravského kraje

Opatření	Orientační finanční náročnost na rozpočet kraje za období 8 let
1.1 Rozvoj znalostní ekonomiky	50 - 100 mil. Kč
1.2 Kvalitní prostředí pro podnikání	40 – 80 mil. Kč
1.3 Efektivní marketing kraje	30 – 60 mil. Kč
2.1 Rozšíření služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením	500 mil. – 1 mld. Kč
2.2 Zkvalitnění a rozšíření nabídky celoživotního vzdělávání a kulturního vyžití	150 – 300 mil. Kč
2.3 Zkvalitnění školního vzdělávání dětí a mládeže vč. aktivit mimo výuku	500 mil. – 1 mld. Kč
2.4 Zajištění dostupnosti služeb pro osoby ohrožené sociálním vyloučením	40 – 80 mil. Kč
2.5 Rozšíření zázemí pro studenty a cizince	20 – 40 mil. Kč
2.6 Zajištění kvalitní péče o zdraví a sportovního vyžití	400 – 800 mil. Kč
2.7 Zefektivnění veřejné správy a zkvalitnění komunikace s veřejností	80 – 160 mil. Kč
3.1 Výstavba a modernizace páteřní silniční sítě a sítě mezinárodních cyklostezek	300 – 600 mil. Kč
3.2: Výstavba a modernizace infrastruktury pro kolejovou dopravu	40 – 80 mil. Kč
3.3 Zlepšení napojení Brna na globální centra	50 – 100 mil. Kč

Opatření	Orientační finanční náročnost na rozpočet kraje za období 8 let
3.4 Zajištění udržitelného zásobování vodou	3 – 6 mil. Kč
3.5 Rozšíření a zkvalitnění systému protipovodňové ochrany	6 – 12 mil. Kč
3.6 Zajištění udržitelného zásobování a využívání energií	300 – 600 mil. Kč
4.1 Zachování dostupnosti veřejných služeb	4 – 8 mil. Kč
4.2 Posílení kvality a kompetence místní samosprávy a místních iniciativ	15 – 30 mil. Kč
4.3 Rozvoj podnikatelských aktivit	3 – 6 mil. Kč
4.4 Modernizace infrastruktury	400 – 800 mil. Kč
4.5 Zemědělství a péče o krajinu	2 – 4 mil. Kč

3.6 Aktualizace SRJMK 2020

Aktualizaci SRJMK 2020 před koncem její „platnosti“ je vhodné provést v případě, kdy dojde k zásadním změnám v okolním prostředí (makroekonomické změny, zásadní změny v hospodářské či sociální politice státu či EU apod.) nebo k potřebě pozměnit strategické cílení SRJMK 2020. Bude-li třeba SRJMK 2020 aktualizovat, mělo by se tak stát během období do roku 2020 jednou, nejvýše dvakrát, a mělo by jít především o aktualizaci návrhové části dokumentu, méně pak o aktualizaci celé části analytické. Potřebné analytické podklady i možnosti dílčích úprav strategického zaměření krajských intervencí může poskytnout PRJMK, který je zpracováván ve čtyřletých cyklech.

Novou SRJMK je vhodné připravit s dostatečným předstihem. Za předpokladu, že EU bude i nadále realizovat kohezní politiku a že pro území Jihomoravského kraje bude možné prostřednictvím této politiky podporovat některé rozvojové aktivity v kraji, je vhodné zpracovat novou SRJMK přibližně v roce 2018.

3.7 Vazba SRJMK 2020 na další krajské koncepce

Vzhledem k pozměněnému strategickému zaměření a výrazně odlišné struktuře SRJMK 2020 oproti předchozí verzi krajské strategie je třeba definovat pozici SRJMK 2020 mezi krajskými koncepčními dokumenty. Podstatné jsou zejména dva okruhy krajských koncepcí:

- Program rozvoje Jihomoravského kraje (PRJMK),
- odvětvové koncepce Jihomoravského kraje.

3.7.1 Vazba na Program rozvoje Jihomoravského kraje

Ve vztahu k PRJMK je třeba přesně vymezit doplňkovost obou dokumentů, tedy SRJMK jako hlavního koncepčního dokumentu a PRJMK jako dokumentu implementačního. PRJMK vychází ze SRJMK, respektuje její strukturu a je de facto jejím pravidelně aktualizovaným implementačním plánem. Z toho vyplývá, že PRJMK je oproti SRJMK 2020:

- konkrétnější, obsahující návrh aktivit a projektů s konkrétním časovým a finančním plánem a definicí odpovědnosti subjektů, zatímco SRJMK 2020 se omezuje jen na výčet (dlouhodobých) strategických projektových záměrů a námětů celokrajského významu,
- realizačním manuálem, který závazně definuje postupy kontroly realizace, vazbu na rozpočty a rozpočtové výhledy kraje a vazby na ÚPD kraje,
- zpracován na kratší časové období (4 roky).

V hierarchii cílů a monitorovacích indikátorů představuje PRJMK přirozeně nejnížší a nejkonkrétnější úroveň výstupu jednotlivých projektů s případným přesahem na úroveň výsledku opatření, jak je uvedeno v kapitole 3.1.2.

3.7.2 Vazba na odvětvové koncepce kraje

Odvětvovými a sektorovými koncepcemi kraje se rozumí krajské dokumenty zaměřené na rozvoj školství, vybraných ekonomických odvětví, sociálních služeb, životního prostředí, dopravy, zdravotnictví, kultury, apod. Z důvodu dosud ne vždy dostatečné, resp. ne vždy explicitně definované vazby SRJMK 2020 na sektorové a odvětvové krajské koncepce a nejasného načasování zpracování jednotlivých strategických dokumentů je vhodné přijmout zásadu, že **SRJMK 2020 bude v období do roku 2020 pro veškeré sektorové či odvětvové dokumenty a strategie hierarchicky nadřazeným dokumentem**. SRJMK 2020 tak bude nejen formálně, ale i fakticky závazným vodítkem při zpracovávání a implementaci těchto (odvětvových a sektorových) koncepčních dokumentů kraje, tzn. že tyto budou dále podrobněji rozpracovávat příslušné priority a opatření SRJMK 2020. Odvětvové a sektorové koncepce kraje samozřejmě musí též respektovat příslušné odvětvové strategie na národní úrovni.

3.8 Doporučení pro realizaci projektových záměrů

Zatímco obecnější dokument SRJMK 2020 definuje budoucí rozvoj kraje především na úrovni vize, priorit a opatření, příprava a realizace projektových záměrů bude řešena v rámci podrobnějšího PRJMK. Platí to jak o omezeném počtu strategických projektových záměrů indikativně obsažených již v SRJMK, tak i o dalších záměrech generovaných v PRJMK. Předpokladem pro úspěšnou realizaci jednotlivých projektových záměrů je systém projektového řízení na krajském úřadě. Systém definuje proces identifikace, hodnocení a schvalování projektů pro podporu v rámci i PRJMK a vymezuje kompetence a úkoly příslušných orgánů kraje. Následující text představuje procesní doporučení pro realizaci projektových záměrů v rámci PRJMK.

Návrh systému projektového řízení vychází z následujících principů:

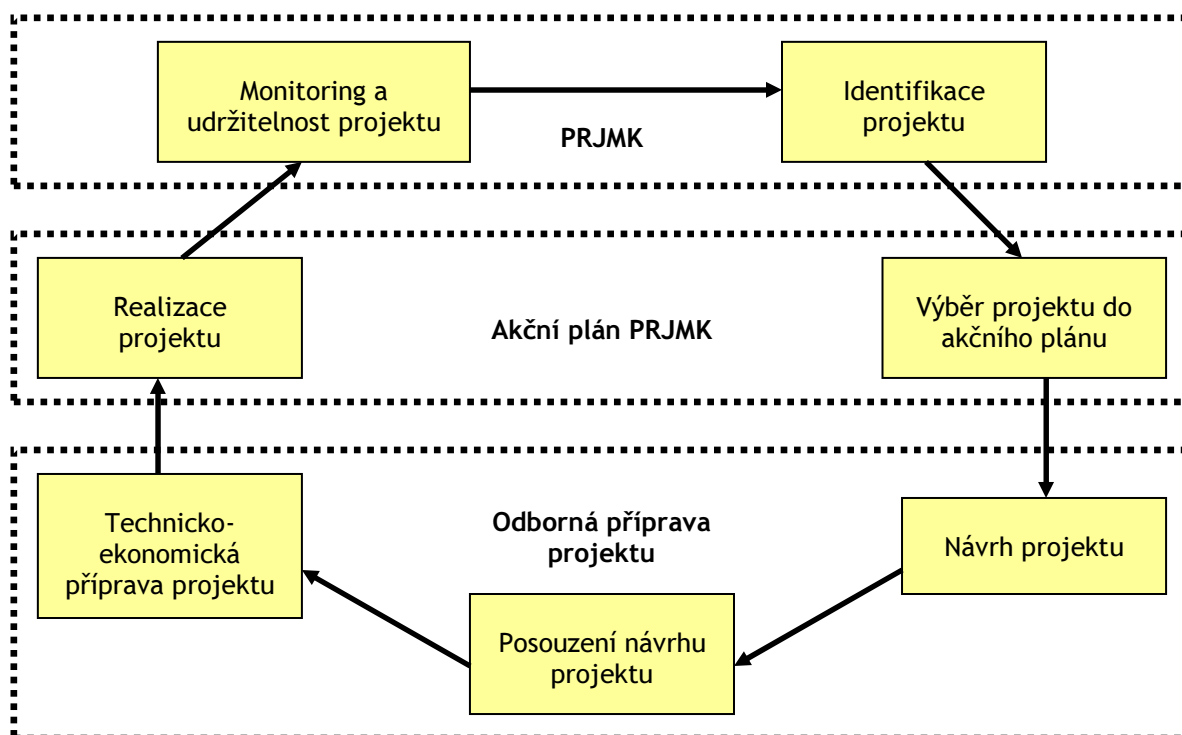
1. **Cyklický charakter projektového řízení:** Implementace projektů předpokládá cyklický charakter předkládání a schvalování projektů pro podporu ze strany kraje. V souladu s délkou rozpočtového cyklu je základní cyklus schvalování projektů 1 rok.
2. **Jednoduchost procedur a transparentnost systému:** Systém projektového řízení musí být jednoduchý a transparentní pro všechny dotčené subjekty - volené i výkonné orgány kraje i další subjekty. Cílem je vytvoření efektivního systému, který nebude vytvářet vysoké nároky na zdroje kraje (finanční, personální, časové) a zároveň bude garantovat transparentní podporu kvalitním projektovým záměrům.
3. **Využití existující organizační struktury:** Systém projektového řízení v maximální možné míře využije existující organizační strukturu Jihomoravského kraje a krajského úřadu.

Implementační cyklus přípravy a realizace jednotlivých projektů je rozdělen do 7 základních kroků:

1. Identifikace projektu
2. Výběr projektu do akčního plánu PRJMK
3. Návrh projektu
4. Posouzení návrhu projektu
5. Technicko-ekonomická příprava projektu (vč. případné žádosti o podporu)
6. Realizace projektu
7. Monitoring a udržitelnost výstupů projektu

Logiku implementačního cyklu ilustruje schéma. Podrobnější popis jednotlivých kroků přibližují následující podkapitoly. Předpokládá se, že jednotlivé kroky implementačního cyklu budou pro každý projekt realizovány vždy 3-4x ročně, a to na jednáních řídicí skupiny.

Obrázek 6: Implementační cyklus

Identifikace projektu

V prvním kroku je řídicí skupinou identifikován projekt, případně jiná intervence. Součástí je především identifikace finanční náročnosti, obsahového zaměření a možného garanta a předkladatele projektu. Projekty aktuálně obsažené v seznamu strategických projektových záměrů SRJMK 2020 již procesem identifikace prošly, mohou však být identifikovány záměry další, které mají rovněž celokrajský význam či dopad. Méně rozsáhlé projekty budou identifikovány přímo v rámci PRJMK.

Výběr projektu do akčního plánu PRJMK

Má-li rozvojový projekt/intervence získat podporu a plné nebo částečné financování ze strany kraje, je nezbytné, aby splňoval tři zásadní kritéria:

1. Musí naplňovat jeden nebo více cílů PRJMK (resp. rovněž nadřazené SRJMK 2020) a přispívat k naplňování její vize.
2. Musí být financovatelný, tj. splňovat formální i obsahové podmínky pro využití zdrojů z rozpočtu kraje nebo jiných zdrojů. Musí být známé prostředky, které budou využity na projekt nebo alespoň na projektovou dokumentaci. Výhodu mají projekty, kde existuje možnost spolufinancování z externích zdrojů. Součástí této etapy je tedy také identifikace možností externího spolufinancování projektu.
3. Musí projít závazným procesem pro přípravu a realizaci rozvojových projektů. Výběr projektů do akčního plánu PRJMK schvaluje vedení kraje.

Návrh projektu

Garant projektu pověřený vedením kraje, případně řídicí skupinou sestaví tzv. projektový list, který obsahuje podrobnější informace o projektu a mj. definuje rámcové technické či obsahové řešení a rozpočet. Součástí návrhu významnějších projektů je také uspořádání veřejného projednání, kde bude mít každý účastník možnost vyjádřit se k obsahové stránce projektu, a interní vyhodnocení vlivu záměru na životní prostředí. Náměty ze strany veřejnosti následně může garant zařadit do návrhu projektu. Některé projektové záměry již mohou mít podrobnější návrh zpracovaný z dřívějších - v takovém případě je fáze návrhu u těchto projektů samozřejmě splněna předem.

Posouzení návrhu projektu

Návrh projektu je předložen k posouzení věcně příslušnému odboru krajského úřadu, případně může být přímo připraven ve spolupráci s tímto odborem. Na základě připomínek tohoto odboru může být návrh projektu upraven nebo přepracován. Finální verze návrhu projektu je předložena k posouzení vedení kraje. Výsledkem tohoto hodnocení je schválení nebo neschválení projektu/intervence.

Technicko-ekonomická příprava projektu (vč. případné žádosti o podporu)

Tento krok je relevantní pouze u velkých investičních a neinvestičních projektů nebo u projektů žádající o podporu z vnějších zdrojů, např. strukturálních fondů U. Tyto projekty zpravidla vyžadují zpracování relativně rozsáhlé technicko-ekonomické dokumentace s nezanedbatelnými finančními náklady (studie proveditelnosti, analýza nákladů a přínosů, posouzení dopadu projektu na životní prostředí atp.). Podpora projektů, které předpokládají čerpání prostředků z vnějších fondů, je v další fázi podmíněna schválením projektu ze strany řídicích struktur příslušného operačního programu.

Realizace projektu

Schválené projekty jsou realizovány v souladu s projektovou dokumentací. Za realizaci odpovídá jmenovaný garant projektu. Součástí realizace je plnění informační povinnosti vůči poskytovatelům zdrojů. Výstupem je realizovaný projekt.

Monitoring a udržitelnost výstupů projektu

Garant projektu předkládá řídicí skupině zprávy o průběhu realizace projektu, včetně informací o nápravných či preventivních opatřeních. V případě spolufinancování projektů z externích zdrojů je třeba ze strany žadatele rovněž průběžně zpracovávat monitorovací zprávy dle podmínek příslušného poskytovatele zdrojů. Zásadní je zejména udržitelnost (tj. dlouhodobost provozování) výstupů projektu. V případě projektů spolufinancovaných ze SF EU je minimální udržitelnost výstupů projektu stanovena na 5 let. Je vhodné po stejnou dobu sledovat udržitelnost výsledků také u ostatních projektů, které nevyužívají spolufinancování ze SF EU.

Současně probíhá monitoring toho, jak dané projekty přispívají k naplnění cílů PRJMK (potažmo SRJMK 2020) a jak realizace PRJMK pokročila (které projekty jsou v jaké fázi projektového cyklu). Výsledky monitoringu slouží jako podklad pro monitoring a aktualizaci SRJMK 2020 a identifikaci dalších projektů nebo intervencí, čímž se dostáváme opět na začátek projektového cyklu.